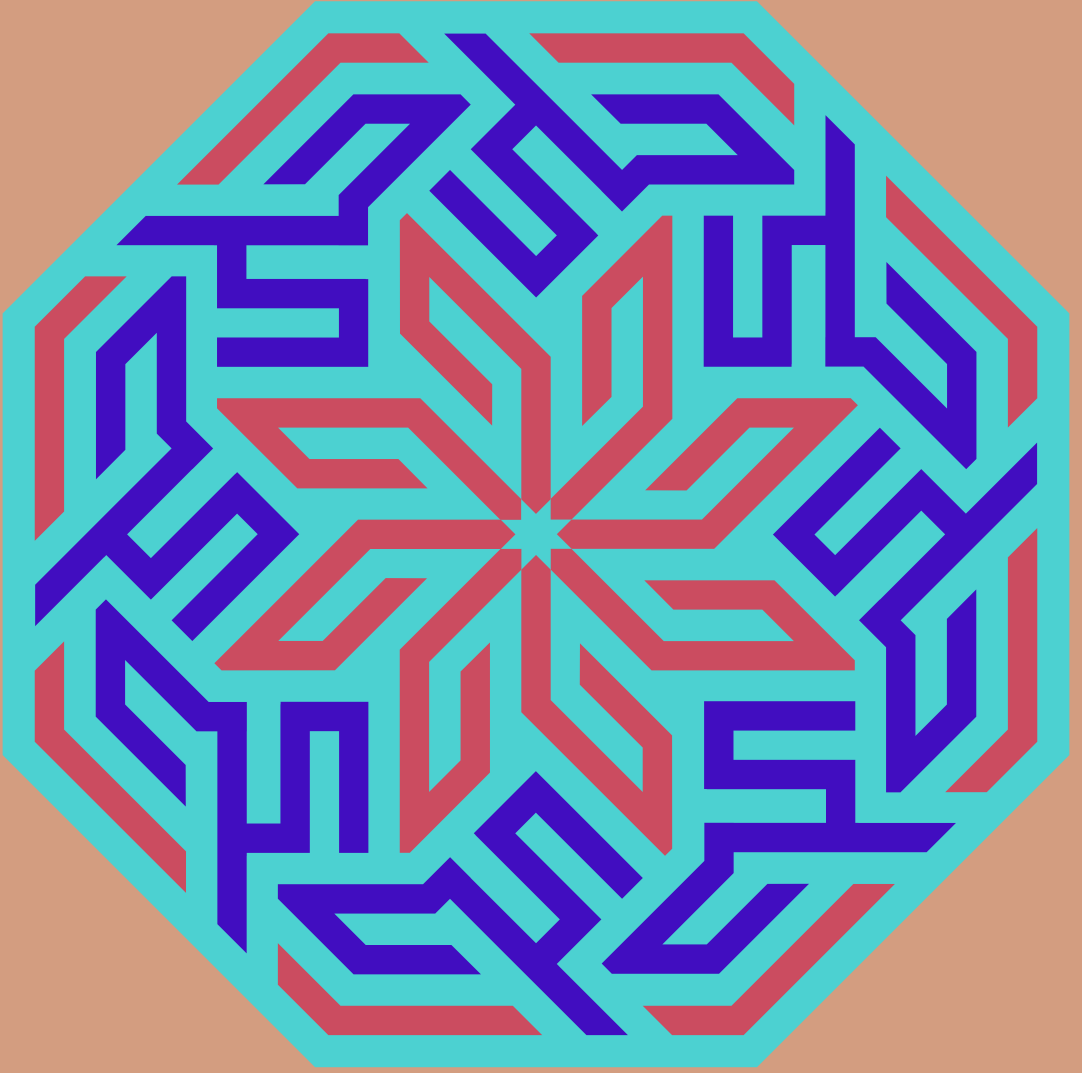

ویژہ نامہ یازدہمین جشنوارہ علامہ حلے (۵)

بسم الله الرحمن الرحيم

کیف من پر از کارت‌های اعتباری است
اما جهان دیگر اعتباری برای من ندارد.
همه حساب و کتاب‌ها به هم ریخته
همه چیزش دروغ و نقاب و مجازی شده
من دنبال اعتبار واقعی‌ام
که آن هم «تو»یی.

ویژه نامه یازدهمین جشنواره علامه حلی^(ره)

شهریور ۱۳۹۹

تهیه و تنظیم: دبیرخانه جشنواره

به کوشش و ویرایش: مهدی مظاهری

گرافیک و صفحه آرایی: مصطفی برجی

باتشکر از همکاران دبیرخانه: محسن طالبی، سید رضا سیدکلبادی، مسعود فرهنگیان،

سید سجاد واحدی، محمدجواد توکلی، مهدی مؤذن

آدرس: جمکران، ابتدای بلوار انتظار، مرکز مدیریت حوزه های علمیه،
دبیرخانه جشنواره علامه حلی(ره)

www.jhelli.ir

سخن دبیر ۵

گفت وگوها ۱۰

گفت وگو با حجت الاسلام والمسلمین سید حسین میرمعزی
و حجت الاسلام والمسلمین علی اکبر حصاری

گفت وگو با حجت الاسلام والمسلمین وعد مرادیگی
حجت الاسلام والمسلمین محسن جلالی
و سرکار خانم مرحمت محمدی

گفت وگو با حجت الاسلام محمدصادق فاضل
و حجت الاسلام وحید هاشمی
و جناب آقای مرتضی کرامتی

جشنواره یازدهم از نگاه آمار ۳۰

منتخبین جشنواره ۵۰

نگاهی گذرا به مراسم دهمین جشنواره ۵۷

حجت‌الاسلام والمسلمین محمد صالح مازنی
دبیر یازدهمین جشنواره علامه حلی (ره)

با جشنواره علامه حلی (ره) می‌توانیم قوی شویم

مروری بر یازده سال جشنواره علامه حلی (ره)

■ به فضل الهی و در سایه توجهات حضرت ولی عصر علیه السلام از اولین آیین پایانی جشنواره علامه حلی (ره) در سال ۱۳۸۷ تا امروز، شاهد برگزاری یازده مراسم اختتامیه این جشنواره هستیم.

■ کمیت آثار این یازده دوره از گستره پژوهش

سراغاز

سیاس بی‌کران خویش را بر آستان حضرت حق می‌نهیم و در روز ولادت فرزندی از تبار رسول اعظمش که شکافنده علم بود و دارنده حلم، موهبت برگزاری یازدهمین جشنواره علامه حلی (ره) در حضور اندیشه‌وران فرهیخته را پاس می‌داریم.

میان طلاب جوان و گسترش ورود طلاب در تولید آثار علمی حکایت می‌کند.

این نشانه امیدبخش، از شجره طیبه‌ای خبر می‌دهد که شاخه‌ها و برگ‌های آن به دورترین نقاط مدارس علمیه در سراسر کشور رسیده و مؤلفه‌ای مؤثر برای اقتدار آینده حوزه‌های علمیه، نظام اسلامی و عموم مردم و در راستای شکل‌گیری تمدن نوین اسلامی خواهد بود.

از مهمترین ضعف‌های آثار بازمانده در یازده دوره جشنواره می‌توان به: عدم سازماندهی و ترتیب منطقی مباحث، فقدان منابع معتبر، عدم نوآوری در تنظیم مطالب و ارائه محتوا و ضعف در تبیین و تحلیل مطالب یاد کرد.

گروه «اخلاق و تربیت»، بیشترین اقبال در تألیف و ترجمه اثر را بین برادران و خواهران داشته و گروه «علوم حدیث و درایه» در آثار برادران و گروه «اصول فقه» در آثار خواهران، کمترین اقبال را داشته است.

همواره گفته‌ایم و بر آن تأکید می‌ورزیم که: تقویت نشاط علمی و گسترش روحیه تحقیق و پژوهش در بین طلاب جوان خواهر و برادر زیر ۳۱ سال و افزایش سطح مشارکت و رقابت آنان گامی بود که بدون مشارکت و همکاری همگان در سازمان پژوهش حوزه‌های علمیه کشور ناممکن و با دشواری‌های بسیاری همراه بود. با برنامه‌ریزی و ایجاد بسترهای لازم در مدیریت‌های استانی حوزه‌های علمیه برادران و خواهران، هم‌اکنون دبیرخانه استانی این جشنواره در همه استان‌های کشور و برخی از مناطق ویژه دایر شده است.

تدبیر تشکیل دبیرخانه‌های استانی موجب رشد فزاینده تولید اثر در سطحی فراگیرتر توسط طلاب مناطق مختلف کشور شده است.

بر اساس تجربه به دست آمده، در ادامه روند توسعه فراگیر جشنواره و با توجه به سیاست‌ها و مأموریت‌های مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه در خصوص مدرسه‌محوری، تقویت واحدهای آموزشی، واگذاری حداکثری وظایف و امورات به آنان و تصمیم شورای سیاست‌گذاری جشنواره بر شبکه‌ای شدن ارزیابی‌ها، دستورالعمل مرحله مدرسه‌ای جشنواره تدوین و هم‌زمان با فراخوان یازدهمین دوره جشنواره به معاونت‌های پژوهش استانی حوزه برادران جهت اجرا ابلاغ شده است.

در یازدهمین دوره جشنواره سراسری، اولین دوره فراگیر مرحله مدرسه‌ای با اعلام آمادگی بیش از ۳۵۰ مدرسه همراه بوده است.

نکته حائز اهمیت شناسایی استعدادهای پژوهشی است که از وظایف مهم پژوهش به شمار می‌رود؛ بخشی از این مهم در یازده دوره جشنواره انجام شده است. حمایت از این استعدادها و قرار گرفتن منتخبین در چرخه برنامه‌ریزی‌های پسینی از جمله فعالیت‌های دبیرخانه جشنواره است.

تشویق طلاب جوان به تألیف اثر در گرایش‌های تخصصی علوم حوزوی و علوم انسانی اسلامی و همچنین، هدایت آنان به سمت نیازهای حوزه و نظام از جمله توفیق‌های نسبی جشنواره است؛ اگرچه حجم نیازها و انتظارات جامعه اسلامی و نظام، نگاه راهبردی و ازاده معطوف به حل مسائل آینده را ضروری می‌نماید.

گزارش مجموع آثار رسیده به یازدهمین جشنواره

حاصل قلم به دست گرفتن ۱۳۹۹۱ طلبه جوان سراسر کشور در سال ۱۳۹۷، تألیف، تصحیح و ترجمه ۱۷۷۸۰ اثر در قالب‌های کتاب، مقاله، تحقیق پایانی و پایان‌نامه شده است.

❖ و شش موضوع بخش ویژه جشنواره با ۱۳۵۵ اثر عبارت است از:

■ نقش حوزه در تحولات سیاسی-اجتماعی صد سال اخیر ۳۸ اثر (۲۸ اثر از برادران و ۱۰ اثر از خواهران)؛

■ چهل سالگی انقلاب اسلامی ۱۵۲ اثر (۸۱ اثر از برادران و ۷۱ اثر از خواهران)؛

■ بیانیه گام دوم انقلاب ۲۱ اثر (۲۰ اثر از برادران و ۱ اثر از خواهران)؛

■ منشور روحانیت حضرت امام خمینی (ره) ۱۱ اثر (۸ اثر از برادران و ۳ اثر از خواهران)؛

■ سبک زندگی ایرانی-اسلامی ۵۷۵ اثر (۲۴۳ اثر از برادران و ۳۳۲ اثر از خواهران)؛

■ آسیب‌های اجتماعی ۵۵۸ اثر (۳۳۸ اثر از برادران و ۲۲۰ اثر از خواهران).

❖ درصد پراکندگی آثار در گروه‌های علمی به ترتیب بیشترین سهم از این قرار است:

■ گروه اخلاق و تربیت: ۲۲٫۶ درصد؛

■ گروه علوم انسانی: ۱۷٫۱ درصد؛

■ گروه کلام: ۱۳٫۵ درصد؛

■ گروه فقه و حقوق اسلامی: ۱۳ درصد؛

■ گروه اصول فقه: ۸٫۶ درصد؛

■ گروه تفسیر و علوم قرآنی: ۱۱٫۷ درصد؛

■ گروه ادبیات: ۶ درصد؛

■ گروه تاریخ اسلام: ۵ درصد؛

■ گروه فلسفه و منطق: ۱٫۴ درصد؛

■ گروه علوم حدیث و درایه: ۱٫۲ درصد.

❖ طلاب جوان کشور افغانستان با ۱۲ اثر،

پاکستان ۹، هندوستان ۷ و عراق، بنگلادش و مالی هر کدام با ۱ اثر در این رقابت شرکت کردند.

■ برادران ۱۰۸۷۵ مقاله و خواهران ۴۱۲۸ مقاله ارائه داده‌اند.

■ ۱۰۳ کتاب توسط برادران و ۴ کتاب توسط خواهران تألیف یا ترجمه شد.

■ خواهران ۱۹۱۲ تحقیق پایانی و برادران ۲۷۸ تحقیق پایانی تولید کرده‌اند.

■ در تدوین پایان‌نامه سهم خواهران ۳۹۶ و سهم برادران ۸۴ اثر بوده است.

❖ آثار ارائه شده در دوره یازدهم بر اساس سطح ارزیابی بدین قرار است:

■ در سطح یک ارزیابی (پایه ۱ تا ۳ برادران و ترم ۱ تا ۶ دوره عمومی خواهران) ۴۷۲۱ اثر (۳۳۴۶ اثر از برادران و ۱۳۷۵ اثر از خواهران)؛

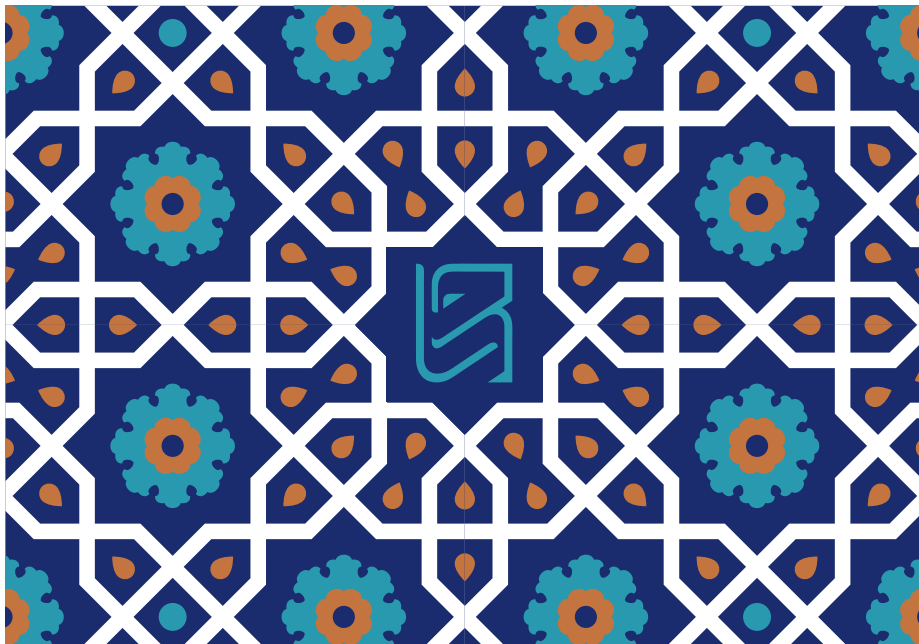
■ سطح دو ارزیابی (پایه ۴ تا ۶ برادران و ۲ سال پایانی سطح ۲ و یک سال از سطح ۳ خواهران) ۹۰۰۷ اثر (۵۰۷۴ اثر از برادران و ۳۹۳۳ اثر از خواهران)؛

■ سطح سه ارزیابی (پایه ۷ تا ۹ برادران و دو سال پایانی سطح ۳ خواهران) ۲۸۸۹ اثر (۲۰۲۴ اثر از برادران و ۸۶۵ اثر خواهران)؛

■ و سطح چهار ارزیابی (پایه ۱۰ به بالای برادران و طلاب خواهر سطح ۴ یا با مدرک دانشگاهی) ۱۱۶۳ اثر (۸۹۶ اثر از برادران و ۲۶۷ اثر از خواهران) بوده است.

❖ در این دوره، مشارکت طلاب حوزه علمیه اصفهان با ۸۲۳ اثر و دانش‌پژوهان مراکز تخصصی حوزوی با ۷۹۲ اثر قابل توجه است.

❖ میزان مشارکت طلاب در بخش عمومی ۱۶۴۲۵ اثر (۱۰۶۲۲ اثر از برادران و ۵۸۰۳ اثر از خواهران)؛

گزارش روند بررسی آثار و فرایند دستیابی به نتایج نهایی

❖ آثار ارائه شده به جشنواره، ابتدا در دبیرخانه‌های استانی مورد ارزیابی اجمالی و تفصیلی قرار گرفتند و ضمن تقدیر از آثار برتر در هر یک از دبیرخانه‌های استانی، ۴۵۰ اثر برگزیده آنها به دبیرخانه کشوری ارسال شد.

❖ آثار رسیده به دبیرخانه کشوری جشنواره، مجدداً مورد ارزیابی قرار گرفتند. در این دوره نیز تدبیر دوره دهم جشنواره برای تقویت و اعتباربخشی هرچه بیشتر دبیرخانه‌های استانی، اجرایی شد. از این رو میانگین نمره ارزیابان استانی به عنوان یک ارزیابی مقبول کشوری لحاظ گردید.

❖ در ارزیابی تفصیلی آثار این دوره، از همکاری بیش از ۵۰۰ نفر صاحب‌نظر و اندیشمند حوزوی و

دانشگاهی در تمامی دبیرخانه‌های مدرسه‌ای، استانی و کشوری بهره گرفتیم. محصول تلاش و دقت نظر علمی ایشان در ارزیابی آثار، به ضمیمه تأیید شورای علمی جشنواره، معرفی ۵۲ اثر برتر کشوری بوده است.

❖ سهم برگزیدگان رقابت کشوری از میان ۴۵۰ اثر برگزیده جشنواره‌های استانی براساس قالب اثر عبارت است از:

■ ۱۰ پایان‌نامه؛ ۱۴ تحقیق پایانی؛ ۲۶ مقاله و ۲ کتاب.

■ گروه علمی «اخلاق و تربیت» با ۱۱ اثر برگزیده بیشترین، و گروه علمی «تفسیر و علوم قرآنی» با ۲ اثر برگزیده کمترین سهم برگزیدگان را به خود اختصاص دادند.

■ از میان آثار برگزیده، تعداد ۳ اثر در بخش ویژه جشنواره حائز رتبه برگزیدگی شدند.

۲. امیدواریم با همکاری استان‌ها نسبت به تسریع در ارسال آثار برگزیده استانی، مراسم پایانی جشنواره دوازدهم را (با عادی شدن شرایط) در اسفند ماه جاری برگزار نماییم.

۳. پس از برگزاری مراسم اختتامیه جشنواره یازدهم، شورای سیاست‌گذاری جشنواره علامه حلی (ره) در خصوص فراخوان دوره سیزدهم تصمیم‌گیری می‌نماید؛ با توجه به اینکه آبان ماه هر سال فراخوان جشنواره اعلام می‌شود؛ امیدواریم با همکاری همه ارکان تعلیم و تربیت در حوزه، شاهد ثبت آثار فاخر طلاب و فضایی جوان باشیم.

■ در خاتمه از همه عزیزانی که در اجرای یازدهمین دوره جشنواره علامه حلی (ره) همکاری کرده‌اند؛ اعم از طلاب برادر و خواهر شرکت‌کننده در جشنواره، ارزیابان محترم، اساتید، صاحب‌نظران، فرهیختگان، مدیران و معاونین محترم مراکز مدیریت حوزه‌های علمیه برادران و خواهران، اعضای محترم شوراهای سیاست‌گذاری و علمی، خصوصاً حضرت آیت‌الله اعرافی، مدیر محترم حوزه‌های علمیه؛ حضرات حجج اسلام والمسلمین بهجت‌پور، مدیر محترم حوزه‌های علمیه خواهران؛ میرمعزی، رئیس محترم شورای سیاست‌گذاری؛ حصاری، نایب‌رئیس محترم شورای سیاست‌گذاری و جناب مستطاب آقای مظاهری کارشناس مسئول محترم دبیرخانه جشنواره علامه حلی (ره)، جناب مستطاب آقای کرامتی، رئیس محترم اداره مجامع و همایش‌های پژوهشی حوزه‌های علمیه خواهران و دبیران محترم جشنواره‌های استانی و مدرسه‌ای تشکر و قدردانی می‌کنم.

وما توفیقی الا بالله علیه توکلت والیه انیب

توزیع فراوانی برگزیدگان جشنواره کشوری از میان استان‌ها بدین قرار است:

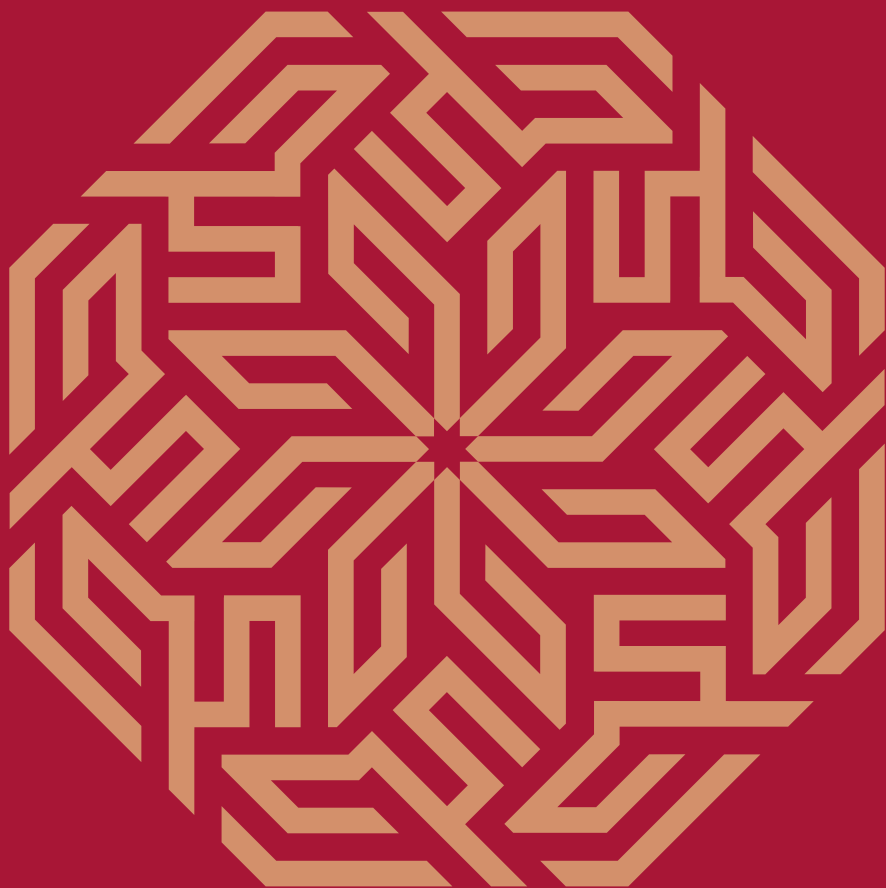
- استان قم: ۲۳ اثر برگزیده؛
- استان تهران ۵ اثر برگزیده؛
- آذربایجان شرقی و غربی: هرکدام به طور جداگانه با ۳ اثر برگزیده؛
- استان‌های اصفهان، کرمانشاه، گلستان، مازندران و یزد هرکدام با ۲ اثر برگزیده؛
- استان‌های اردبیل، البرز، بوشهر، چهارمحال و بختیاری، خوزستان، سمنان، سیستان و بلوچستان و هرمزگان: هرکدام ۱ اثر برگزیده.

آثار برگزیده به تفکیک جنسیت:

- ۲۷ اثر از برادران طلبه و ۲۵ اثر از طلاب خواهر برگزیده شدند.
- برگزیدگان رتبه یک، دو نفر می‌باشند (یک برادر و یک خواهر).
- از برگزیدگان رتبه دو، ۱۰ نفر آقا و ۶ نفر خانم.
- از برگزیدگان رتبه سه، ۱۶ نفر آقا و ۱۸ نفر از بانوان محترم حائز رتبه برگزیدگی شدند.

سخن آخر

۱. دبیرخانه جشنواره علامه حلی (ره) فرصتی برای تقویت علمی طلاب جوان در راستای بسط اندیشه اسلام ناب محمدی و حرکتی در مسیر تمدن‌سازی نوین اسلامی است، به همین قرار شورای سیاست‌گذاری جشنواره، در بخش ویژه دوره دوازدهم، دو محور کلان را با عنوان «بیانیه گام دوم انقلاب» و «الگوی اسلامی-ایرانی پیشرفت» پیشنهاد نموده است؛ که بر اساس اطلاعات ثبت شده در سامانه جشنواره علامه حلی، ۳۶۱ عنوان با موضوع بیانیه گام دوم انقلاب و ۱۱۴ عنوان با موضوع الگوی اسلامی-ایرانی پیشرفت ثبت شده است.

گفت و گوها

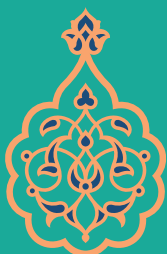

مصاحبه‌شوندگان عبارتند از:

حجت الاسلام والمسلمین

سید حسین میرمعزی

معاون پژوهش حوزه‌های علمیه و
رئیس شورای سیاست‌گذاری جشنواره

حجت الاسلام والمسلمین علی اکبر حصاری

معاون پژوهش حوزه‌های علمیه خاهران و
نایب رئیس شورای سیاست‌گذاری جشنواره

جشنواره علامه حلی (ره) با مشارکت دو مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه و مدیریت حوزه‌های علمیه خاهران برگزار می‌شود. بر اساس آیین‌نامه این جشنواره، شورای سیاست‌گذاری، بالاترین رکن سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری در برنامه‌های کلان این جشنواره است. در همین ارتباط نظرات رئیس و نایب رئیس این شورا در خصوص بایسته‌های یک پژوهش موفق، جایگاه جشنواره علامه حلی (ره) در فرایند تولید دانش در حوزه‌های علمیه و همچنین ارتباط این جشنواره با نیازهای روز حوزه و جامعه را جویا شده‌ایم که در ادامه خواهد آمد.

بایسته‌های تحصیل و تحقیق از منظر شما چیست و طلاب جوان برای پژوهش‌های خود چه چیزهایی را مدنظر داشته باشند؟

حجت‌الاسلام والمسلمین میرمعزی: ابتدا

باید دید که تحقیق و پژوهش چه تعریفی دارد تا بعد بتوانیم راجع به اینکه چه اقتضائاتی در تحصیل و تحقیق طلاب دارد بحث کنیم. تحقیق یا پژوهش در یک تعریف کوتاه فرایند روشمند مستند و مستدل پاسخ به پرسش و حل مسأله و گسترش مرزهای علم است. یعنی در حقیقت، فرایند حرکت از معلومات به سمت مجهولاتی است که پیش روی ما هست در مسیر اهدافی که انسان و جامعه انسانی در مقابل خودش تعیین کرده. براساس نقشه راهی که مقام معظم رهبری ترسیم فرمودند اگر بگوییم که ما در حال حرکت به سمت ساخت تمدن نوین اسلامی هستیم، اگر بگوییم برای حرکت جامعه مراحل خودسازی، جامعه‌پردازی، نظام‌سازی و تمدن‌سازی را در پیش داریم، پژوهش در واقع عبارت است از جستجوی هدفمند برای حل مسائل و پرسش‌ها در این مسیر.

برای اینکه یک نفر بتواند پژوهش موفق انجام دهد و در این مسیر پرسش‌ها را پاسخ داده و مسائل را حل کند یا مرزهای دانش را توسعه دهد، به نظر من چند عنصر اصلی مورد نیاز است: نخستین عنصری که لازم است این است که انسان باید دارای روحیه پژوهش باشد. یعنی روح پژوهشگری و جستجو و پرسش را در خودش تقویت کند و در مقابل هر چیزی یک سؤالی را قرار دهد که چرا؟ اگر چنین روحیه و ویژگی‌ای در طلاب به وجود نیاید نتیجه‌بخش نخواهد بود. طلبه‌ای که انگیزه حل مسئله ندارد اصلاً به دنبال پرسش نیست، چه برسد به اینکه به دنبال

پاسخ پرسش باشد. باید این روحیه در طلبه‌ها زنده و تقویت شود. برای تقویتش هم خود طلبه هنگامی که تحصیل می‌کند و در مسیر رشد علمی خودش باید این روحیه را در خودش ایجاد و تقویت کند. در نظام آموزشی حوزه هم باید این مسأله لحاظ شود که انگیزه تفکر و پرسش و چرایی را در طلبه‌ها زنده کرده و روزبه‌روز رشد دهد. انسانی که متفکر نیست و به دنبال چرایی امور و مسائل نیست، هیچ‌گاه به یک سرخط تحقیق به معنای واقعی کلمه نمی‌رسد. بنابراین، یکی از ویژگی‌های مهم این است که این امر باید در بین طلاب و اساتید فرهنگ‌سازی شود.

عنصر دوم اینکه اگر کسی می‌خواهد پژوهش موفق داشته باشد باید خود را به مرزهای علم و دانش برساند؛ یعنی باید کاملاً آنچه که در آن دانش تا کنون تولید شده را درست تحویل گرفته و درست فهم کرده باشد. چون پژوهش گسترش مرزهای علم و پاسخ به سؤالات جدید است. کسی که هنوز خودش را به مرز علم نرسانده، قاعدتاً توانایی پاسخش به پرسش‌های جدید و توسعه مرزهای علم خوب نیست. بنابراین یک طلبه برای اینکه پژوهشگر خوبی باشد باید خوب درس بخواند و در عرصه‌هایی که مورد نیاز جامعه و نظام هست از جهت محتوایی تخصص پیدا کند و خود را به مرز تخصصی که به تمام اضلاع این دانش تاکنون مسلط است برساند. البته یک طلبه در همه عرصه‌ها نمی‌تواند همه تخصص‌ها را داشته باشد و هر کسی براساس استعدادهای خودش باید در یک رشته تخصص شود. الحمدلله در سال‌های اخیر در حوزه رشته‌های علمی گوناگونی مصوب شده و در متن حوزه قرار گرفته و این ظرفیت وجود دارد که طلاب وارد مراکز تخصصی شده و سطح ۴ خودشان را در رشته‌های تخصصی توسعه دهند.

حجت الاسلام والمسلمین میرمعزی:

اگر کسی می‌خواهد پژوهش موفق داشته باشد باید خود را به مرزهای علم و دانش برساند؛ یعنی باید کاملاً آنچه که در آن دانش تا کنون تولید شده را درست تحویل گرفته و درست فهم کرده باشد.

براین دارند که اگر کسی تقوای الهی داشته باشد، اگر توکل بر خداوند متعال کند و به نوعی آن جهاد اکبر را داشته باشد، او در همه عرصه‌ها و از جمله عرصه پژوهش امدادهای غیبی خداوند را به همراه دارد. یعنی اگر پژوهش می‌کند، آن مقدار که خودش حرکت می‌کند چندین برابر آن خداوند متعال کمک کرده و راه را باز می‌کند تا او بتواند مجهول را حل کرده و به نتیجه برسد. بنابراین این عنصر یعنی عنصر تقوا و معنویت و توکل به خداوند متعال هم عنصر بسیار مهمی است تا ما در پژوهش‌های اسلامی بتوانیم موفقیت چشمگیری داشته باشیم.

خب قاعدتاً وقتی که شما این عناصری را که بنده گفتم ملاحظه کنید آن وقت می‌فهمید که پژوهش با آموزش و با تهذیب کاملاً با هم ارتباط تنگاتنگ پیدا می‌کنند و باید به نوعی به صورت درهم‌تنیده و مکمل هم قرار گرفته و در یک نظام آموزشی تعبیه بشوند. بنابراین به منظور تقویت پژوهش در حوزه لازم است که نظام آموزشی حوزه یک نظام آموزشی همراه با پژوهش و تهذیب باشد که از این درهم‌تنیدگی، به آموزش پژوهش محور پرورش‌مدار یا پرورش‌مآل تعبیر می‌کنند. به هر حال منظور این است که نظام آموزشی‌ای داشته باشیم که در متن آموزش علم، روحیه پژوهشگری و معنویت و تقوا نیز در آن تقویت شود، به گونه‌ای که خروجی این نظام آموزشی

عنصر سومی که مورد نیاز است تسلط بر روش‌ها و مهارت‌های تحقیق است. طلبه باید علاوه بر آموزش اجتهاد و استنباط از آیات و روایات، بر چگونگی استفاده از این آیات و روایات در عرصه‌های مختلف و برای حل مسائل نیز تسلط پیدا کند. همچنین از روش‌هایی که در دانش‌های امروزی وجود دارد در حدی که می‌شود در مطالعات اسلامی استفاده کرد بهره ببرد و مهارت‌هایی چون مهارت مسأله‌یابی، مهارت تدوین مسأله، مهارت تجزیه مسأله، مهارت فیش‌برداری، مهارت جمع‌بندی و نتیجه‌گیری و سایر مهارت‌های محتوایی در بحث تحقیق را علاوه بر مهارت نویسندگی و مهارت استفاده از فناوری‌های نوین در امر پژوهش و استفاده از نرم‌افزارهای موجود کسب کند. بنابراین بحث روش‌ها و مهارت‌ها از عناصر مهم است برای اینکه یک محقق بتواند تحقیقش را به مقصد برساند.

البته از همه اینها شاید مهم‌ترین است که باید یک محقق متوجه الی الله و متوسل به ائمه معصومین (ع) باشد و در حقیقت آن جنبه معنوی در او تقویت شود. چون ما معتقدیم کسی که تقوا دارد و رابطه خودش را با خدای خودش اصلاح کرده، خداوند درها را به روی او باز نموده و هدایت‌ها را برای او قرار می‌دهد و از جایی که خودش هم حساب نمی‌کرد روزی علمی او را از همان راه می‌رساند. کسی که تقوا داشته باشد در هیچ بن‌بستی حتی بن‌بست علمی قرار نمی‌گیرد. آیه «وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَّوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ» آیه‌ای است که به نظر من از جهت مفهومی خیلی عام است و شامل رزق و روزی علمی انسان نیز می‌شود و آیه «وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا» و ادله متعدد دیگر در آیات و روایات دلالت

گفت‌وگوها

فردی باشد که هم مهذب است، هم دانشمند است و هم پژوهشگری بالفعل و توانمند.

حجت‌الاسلام والمسلمین حصاری: حوزه‌های

علمیه از اساس و مبنا بر پایه تکاپو و جنبش علمی شکل گرفته و اساس آن واکاوی مسائل و تحقیق پیرامون مباحث علمی دینی است، لذا به طور طبیعی طلبه از ابتدایی که وارد حوزه می‌شود باید به این نکته توجه داشته باشد که به تحصیلات حوزوی نباید آن‌گونه که در دبیرستان اطلاعات علمی را به دانش‌آموزان منتقل می‌کردند نگاه کرد. بالاخره طلبه ما پیش از طلبگی در نظام آموزشی متوسطه درس خوانده که در آنجا سازوکار آموزش بر اساس انتقال یک سری اطلاعات علمی به دانش‌آموزان و فراگیران است؛ اما وقتی وارد حوزه می‌شود قاعدتا باید این روحیه را تغییر دهد و به این نکته توجه اساسی داشته باشد که در اینجا دست‌یابی به هر علمی با تکاپوی خود طلبه البته با کمک استاد میسر است که این کمک استاد نیز کاهش‌یافته است، یعنی هرچه که سال‌های تحصیلی و پایه‌های تحصیلی طلبه رشد می‌کند، نقش استاد به نسبت آن کم‌رنگ‌تر می‌شود و در واقع به نسبت حجم مباحث علمی که باید طلبه جستجوگری و واکاوی کند نقش استاد کم‌رنگ‌تر می‌شود.

اگر این قاعده را قبول کردیم، طبعاً پژوهشگری طلبه در هر سطحی که هست -محور اساسی تحصیلات اوست و آنچه را که به عنوان کتاب درسی در حوزه می‌خواند به عنوان یک کلید کمک‌کار برای اوست که دست او را بگیرد و وارد گنجینه‌های علمی مباحث و منابع و مراجع علمی کند؛ والا اگر بخواهد طلبه خودش را محصور به یک کتاب کند، اصلاً طلبه نشده و طلبگی نکرده است. تعبیر همیشگی من این است که انگار همان دبیرستان را ادامه داده و این درس خواندن،

طلبگی نیست. طلبه اصلاً طالب علم است؛ یعنی آن‌قدر واکاوی کن تا علم را بدست بیاوری و هضم کنی، نه اینکه حافظه و علم طلبه مانند حافظه کامپیوتر بشود که یک سری اطلاعات در آن است که هیچ قابل پردازش نباشد. این را ما باید مبنای حوزه قرار دهیم و طلبه را باید از همان سال اول درگیر کار پژوهشی کرد. منتها شیب دارد که این شیب رو به بالاست. یک عیار خیلی کم و رقیقه‌ای از کار تبعات را باید در نظام آموزشی سال‌های اولیه تعبیه کرده و هرچه سنوات تحصیلی طلبه به بالاتر می‌رود به آن تعمیق ببخشیم و در واقع، سطوح غنی‌تر و قوی‌تر پژوهش را برای سال‌های بالاتر برنامه‌ریزی کنیم. طبعاً اگر این کار را کردیم، مهارت پژوهشگری و هنر مطالعه و تألیف و نویسندگی را به تدریج و البته با همان شیب در دستور کار قرار داده‌ایم.

البته نکته ظریفی که برنامه‌ریزان نظام آموزشی حوزه باید در اینجا مورد توجه قرار دهند این است که نباید هر چه را که احساس کردند نیاز طلبه است به یک ماده درسی تبدیل کرده و همچون نظام دانشگاهی چند واحد برای آن منظور کنند. مثلاً بگویند دو واحد فن نویسندگی یا چهار واحد روش تحقیق و مانند آن. نه خیر، بلکه اینها را باید به عنوان تکنیک‌های آموزشی در دل خود دروس اساسی و اصلی خودمان قرار دهیم. یعنی همین‌طور که طلبه در حال فراگرفتن درس کلام است و جلو می‌رود، تکاپو و تتبع در علم کلام هم به عنوان یک تکنیک در آموزش همراه آن شود. مثلاً فرض کنید یکی از مهارت‌های پژوهشگری، منبع‌یابی و منبع‌شناسی و اعتبار منابع است که ما الآن به طلبه درس می‌دهیم، اما وقتی از او می‌پرسیم که مثلاً منابع اصلی این درس چیست نمی‌داند. مثلاً مهم‌ترین کتاب‌های کلامی را نام ببر و حال که نام بردی الآن این کتب از چه دوره‌ای است و وقتی که شناختی این کتب از چه

حجت الاسلام والمسلمین حصارى:

از کارهای مهمی که ما باید در سیستم علمی پژوهشی حوزه انجام دهیم درگیر کردن طلاب با مسائل روز و عینی مخاطبین خودشان است. یعنی طلبه از روی سلیقه و فهم و برداشت ابتدایی خود نباید موضوعی را انتخاب کند که کاربرد آن اصلاً مشخص نیست و شاید این موضوع اصلاً اولویت علمی جامعه نباشد.

ببیند و حس کند که حوزه جای کار علمی است و جای دویدن برای چهار نمره و التماس برای نمره گرفتن نیست. من مثالی بزنم که شما الآن در محیطی که چند تا دوست هستید با هم بلند بلند می‌گوئید و می‌خندید و صحبت می‌کنید و هیچ ابایی هم از این کار ندارید، اما اگر همین تعداد دوست وقتی به سمت کتابخانه می‌روید به محض این‌که به کتابخانه می‌رسید سکوت اختیار می‌کنید، چون سکوت در کتابخانه فرهنگ شده است.

محیط مدرسه ما اولین قصه آن همین است که طلبه ما خیلی اوقات احساس نمی‌کند که از دبیرستان فراق یافته و جدا شده است و محیط

دوره‌ای است، حال مشرب آنها چیست؟ حالا که این را دانستی اعتبار آن در بین متکلمین چقدر است؟ به چه نحوی باید به آن نگاه کنیم؟ اگر قرار است در پژوهش به آن کتب ارجاع بدهی با چه عیاری و چقدر باید به آن تکیه کنی؟ این‌ها نکات مهمی است که حتی اگر طلبه بخواهد مبلغ هم بشود، در آنجا به کارش می‌آید؛ چون بخش زیادی از اشتباهات مبلغین که در ایام تبلیغ و در مقام تبلیغ و منبر انجام می‌دهند استفاده از منابع غیر معتبر و منابع دست چندم است. میزان اعتبار یک روایت به ثقه بودن و توثیق خود راوی است. عین این کار را ما باید در تمام شاخه‌های علمی داشته باشیم و بار را به عنوان حجم درسی و واحدهای درسی نباید اضافه کنیم و آنچه را که ما اشتباه می‌کنیم و نتیجه هم نمی‌گیریم همین است که فکر می‌کنیم هر آنچه را که تشخیص می‌دهیم نیاز است طلبه بداند سنجاق می‌کنیم و دو واحد به آن اختصاص می‌دهیم و این را من موفق نمی‌دانم.

قاعده این است که باید به عنوان تکنیک این موارد را در سیستم آموزشی به عنوان گردش علمی در کلاس قرار دهیم و آن وقت خود طلبه است که در واقع می‌رود بخشی از سرفصل‌های درس خود را به عنوان تکلیف انجام می‌دهد و آن موقع است که این علم در جانش نشست و در او ماندگار می‌شود.

طبعاً ما فرهنگ‌سازی پژوهش را باید از فضا سازی آن شروع کنیم. منظور من از فضا این است که محیط را و بزرگترهای حوزه را. چه بخواهد اساتید در مدرسه باشند و چه کادر مدیریتی و یا طلاب سال‌های بالاتر باشند. ما اینها را باید مهیای این کنیم که فضا و محیط علمی حوزه و مدرسه را به گونه‌ای سازمان و سامان دهند که طلبه جدیدالورود از ابتدایی که وارد حوزه می‌شود خود را در فضایی متفاوت از دبیرستان و دانشگاه

گفت‌وگوها

این‌گونه فکر کنید که اینها ابتکارات یا کشفیات غربی‌ها است؛ بلکه اینها شیوه‌های سنتی و اصیل خود حوزه است که آنها برده‌اند و به آن پوسته جدید داده و اصطلاحات جدیدی در آن گذاشته‌اند. ما الحمدلله در گذر تاریخی در نظام آموزشی حوزه‌های علمیه در قرن‌های مختلف ابتکارات پژوهشی بسیار خوب و تکنیک‌های یادگیری بسیار غنی داشتیم، لذا احیاء و بازسازی و نو سازی آنها متناسب با طلبه امروز از مواردی است که به نظر بنده با آن فرهنگ‌سازی اتفاق می‌افتد و در این صورت است که ما در یک فضای کاملاً علمی-پژوهشی قرار می‌گیریم.

مبنای کار مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خاوران هم در مدیریت کار علمی در سنوات اخیر بر همین اصل بوده است؛ یعنی آنچه را که پیش از این گفتم، در حقیقت بر اساس تجربه خود ما در حوزه خاوران بوده است. ما درس روش تحقیق را که در گذشته یک درس چهار واحدی بود که طلاب آن را در سال آخر تحصیل به صورت یک‌جا و انتزاعی با یک استاد فرا می‌گرفتند، بدون اینکه به جان آنها نشسته باشد یا تمرینی انجام داده باشند را آمدم و حشو و زوائد و بخش‌های انتزاعی و تئوریک آن را کنار گذاشتیم و مهارت‌های اساسی آن را برای ترم اول سال اول به صورت یک‌به‌یک دنبال کردیم. یعنی در نیم‌سال اول فقط یک مهارت مثلاً فیش‌برداری و انتخاب مطالب مورد نظر با مشخصه‌های فنی علمی از منابع مختلف را به همراه دروس اصلی طلاب دنبال می‌کنیم و پیرامون آن هم ترغیب و تشویق زیادی را همراه فعالیت‌های آموزشی طلاب قرار دادیم. به طور مثال گروه رشد که یک مسابقه علمی و پژوهشی است داریم و یا هسته‌های پژوهشی داریم که پژوهش‌های مشترک و گروهی انجام می‌دهند و فکر می‌کنم یک نظام‌وارگی منسجمی هم پیدا کرده است.

حوزه یک تراز و مناسبات دیگری دارد و اگر بخواهم نام طلبه روی خودم بگذارم و درس بخوانم، نحوه درس خواندنم به گونه‌ای دیگر باید باشد؛ لذا توصیه‌ها و سفارش‌ها و انتقال تجارب از سوی اساتید بسیار مهم است. حتی اگر لازم باشد اساتید برجسته را به مدارس ببریم تا دائماً تذکر باشد.

البته اگر سیستم‌های آموزشی ما به سمت پژوهش‌محوری بروند خودبه‌خود این فرهنگ‌سازی اتفاق می‌افتد. یعنی فرض کنید اگر استاد ما از همان ابتدا بگوید که توی طلبه باید کتاب غیردرسی را نیز مطالعه کنی و برای جلسه بعد فیش جمع‌آوری شده در این موضوع را در کلاس ارائه بدهی ولو اینکه از نظر فنی کیفیتی نداشته باشد، اما طلبه در همان ابتدا متوجه می‌شود که کار در حوزه به این شکل است. الآن این مدل در سایر نقاط دنیا در مقطع ابتدایی شروع می‌شود و به محصل سال اول دبستان می‌گویند که پروژه انجام بده. مثلاً فلان کار را با خانواده‌ات انجام بدهید و نتیجه را بیاور و این یعنی غور کردن در مباحث علمی و جستجوگری و تتبع که در حوزه‌های علمیه ما از قدیم الایام اصالت داشته است. لذا برای فرهنگ‌سازی، محیط‌سازی مهم است و رفتارسازی اساتید و نیروهای قدیمی نیز لازم است و تغییر در تکنیک‌های آموزشی حتماً لازم است و این را ما باید به عنوان مبنای کار و یک سیاست در کل حوزه‌های علمیه، اعم از قم و شهرستان‌ها. به خصوص در شهرستان‌ها. قرار دهیم که تکنیک آموزشی سابق که استاد می‌آمد و توضیحاتی از خارج کتاب می‌داد و بعد تدریس می‌کرد و می‌رفت و ما هم فقط مباحثه می‌کردیم و می‌رفتیم باید تغییر یابد.

جوان تحصیل‌کرده امروز ذهن جوالی دارد و لااقل دوازده سال پیش از حوزه درس خوانده است. البته جزء سنت‌های حوزه بوده و نمی‌خواهم

که در قالب جشنواره بیابند و دیده شوند. البته در همین جشنواره آثار زیادی از سوی طلاب سطوح بالاتر یا احیاناً دارای تخصص دانشگاهی و یا مطالعات جنبی خوب ارسال شده و بعضاً آثار دریافت شده، تمرین پژوهش نیست و واقعا پژوهش است و در سطح یک مقاله علمی. پژوهشی است. پایان‌نامه‌ای که نوشته‌اند یک پایان‌نامه بسیار خوب از جهت پژوهشی است، اما اگرچه چنین مواردی هم وجود دارد، ولی غرض اصلی از جشنواره علامه حلی (ره) این است که تمرین پژوهش صورت بگیرد.

حجت‌الاسلام والمسلمین حصاری: من فکر

می‌کنم جشنواره در تولید علم نمی‌تواند نقش مستقیمی را ایفا کند، چون برایش این‌گونه تعریف نشده است. ما وقتی می‌گوئیم رقابت تشویقی طلاب جوان در امر پژوهش، دیگر نباید توقع تولید علم داشته باشیم که مثلاً فردا روزی اگر مقاله‌ای برگزیده شد، بگوئیم ویژگی این مقاله این است که تولید علم کرده و پاسخ علمی به یک مسأله مجهول را داده و حل کرده است. وقتی این‌گونه نیست، نباید این ادعا را داشته باشیم. اما در روند کلی حوزه که این نکته را من تأکید می‌کنم و ارزش جشنواره را در این می‌دانم که در روند کلی تولید علم در حوزه‌های علمیه خواهان و همگانی شدن تولید علم در حوزه این سنگ‌بنای بسیار مهمی است. یعنی اگر ما این نهال‌کاری را در همین جا خوب انجام دهیم، طلبه‌ای که به این شیوه در حوزه بالیده می‌شود و تا سطوح عالی حوزه و سطوح نظریه‌پردازی می‌رسد، آن موقع از او انتظار نظریه‌پردازی می‌رود. یعنی جشنواره آغاز یک ریل‌گذاری است که می‌تواند مسیر را به آن سمت ببرد. طلبه‌ای که در این فضا درس خوانده و کسب علم می‌کند و توقلات علمی پیدا می‌کند شما با ضرب خیلی بالاتری می‌توانید امیدوار

در سطح دو ما یک تراز پژوهشی هدف‌گذاری شده داریم که طلبه اگر در آموزش خود از نقطه آ به نقطه ب می‌رسد، در پژوهش‌گری هم باید از نقطه صفر به نقطه یک برسد و آن هم تتبع است؛ یعنی ما در سطح دو، مهارت تتبع را به طلبه آموزش می‌دهیم. سطح سوم را تعریف بالاتری کردیم و سطح چهار هم همینطور... این نظام‌وارگی سبب شد که خود طلبه وقتی به حوزه وارد می‌شود می‌داند که درس خواندن در حوزه به این شکل است و شیوه‌های درسی غربی حفظ‌وارگی از حوزه خارج می‌شود و وقتی به طلاب سال بالاتر نگاه می‌کند، خودبه‌خود فرهنگ‌سازی هم اتفاق می‌افتد.

جایگاه و کارکردهای جشنواره علامه حلی (ره) در فرایند تولید دانش در حوزه‌های علمیه چیست؟

حجت‌الاسلام والمسلمین میرمعزی: ما

جشنواره علامه حلی (ره) را برای کسانی تعریف کردیم که در مسیر آموزش و در حال تعلّمند. طلابی که در سطح یک و دو و سه و احیاناً سطح چهار حوزه هستند؛ لذا شرط سنی گذاشتیم برای آنها و این جشنواره در حقیقت جشنواره‌ای است که طلاب در آن ظرفیت‌های پژوهشی خود را بروز می‌دهند و همچنین مشوقی است برای اینکه طلاب ما به سمت پژوهش بروند و نیز، ظرفیتی است که به نوعی پژوهش‌های طلاب در آن ارزیابی و تبیین شود. به عبارت بهتر، جشنواره علامه حلی (ره) یک محیط مناسب برای تمرین پژوهش است. از جمله اهداف جشنواره در اساسنامه‌ای که دارد این است که به طلاب جوان برای اینکه قلم به دست گرفته و مقاله‌ای را بنویسند انگیزه بدهد و البته برای اینکه این انگیزه در آنها ایجاد شود تشویق‌هایی نیز برایشان در نظر گرفته شده

کرده و اجازه دهیم کسانی که مدعی برخورداری از نظریه هستند بیایند و در میدان‌هایی نظریاتشان را بگویند. هرچند ممکن است که در آخر نتیجه‌ای محقق نشود، اما خود این تضارب آراء وقتی مکرر و تکرار می‌شود باعث رونق نظریه‌پردازی در حوزه‌ها می‌شود.

نکته دیگری هم در اینجا عرض می‌کنم که به نظر من یک نکته کلیدی است و با توجه به اینکه بنده عضو شورای سیاستگذاری جشنواره هستم با این نگاه به اعضاء شورا عرض می‌کنم که جشنواره علامه حلی (ره) باید از حاشیه به متن آورده شود. یعنی صبر نکنیم تا جشنواره فراخوان کرده و طلاب آثار خود را بیاورند، بلکه در سیستم آموزشی حوزه رخنه‌ای لازم است که طلاب بخاطر رقابت در جشنواره علامه حلی (ره) از قبل دست به قلم شده باشند. بنابراین تکالیف پژوهشی را در حوزه‌ها باید رونق داد و می‌بایست سازوکاری در حوزه ایجاد کنیم که مثلاً طلبه سطح دوم در طول دوره تحصیلی خود چند مقاله بدهد و کاری به این نداشته باشیم که تراز این مقاله چند است و اجبار نکنیم که مقاله علمی، پژوهشی یا علمی-ترویجی دهد، بلکه ممکن است مقاله مروری یا مقاله تخصصی دهد، اما فضا سازی به نحوی باشد که این کار اتفاق بیفتد.

آثار جشنواره تا چه میزان نیازمحور است؟ و اصولاً رسالت و هدف جشنواره در خصوص پاسخ به نیازهای روز حوزه و جامعه چیست؟

حجت‌الاسلام والمسلمین میرمعزی:

ارزیابی‌هایی که ما در جشنواره می‌کنیم به این منظور است که تشخیص دهیم نوقلمان و کسانی که تازه وارد و تازه‌کار در امر پژوهش هستند چه ظرفیت‌ها و توانایی‌هایی دارند. بنابراین جشنواره علامه حلی (ره) همانگونه که قبلاً

حجت‌الاسلام والمسلمین میرمعزی:

برای تقویت پژوهش در حوزه لازم است نظام آموزشی آن یک نظام آموزشی همراه با پژوهش و تهذیب باشد که از این درهم‌تنیدگی، به آموزش پژوهش‌محور پرورش مال تعبیر می‌کنند.

باشید که وقتی به سطوح تحصیلی عالی در حوزه می‌رسد، فردی واقعاً تولیدگر و نظریه‌پرداز بشود. بنابراین به عنوان مقدمه، قدم بسیار خوبی است. البته این نکته لازمه‌ای دارد که ما باید متناسب با سطوح عالی حوزه، نه طلبه‌های جوان حوزه فقط، در شاخه‌های علوم اسلامی نیز عرصه‌های جدی داشته باشیم که ضرورتاً مسابقه نیست، زیرا ممکن است برای شئون نخبگانی جالب نباشد، ولی حتماً باید به آن توجه کرد که میدان جدی و وزنی را برای درگیر شدن و هم‌آوری‌های علمی فراهم کنیم که یکی از آن راه‌ها، تسهیل و روان‌سازی برگزاری کرسی‌های نظریه‌پردازی است. به اعتقاد بنده، آئین‌نامه کرسی‌های نظریه‌پردازی در حال حاضر آئین‌نامه سخت‌گیرانه‌ای است و ما باید مقداری فضا را بازتر

ممکن است. یعنی تبعی است نه اصلی. چون ما اصلاً در جشنواره علامه حلی (ره) چنین سازوکاری و چنین اسکلتی را تعریف نکرده‌ایم. بخش ویژه هم در این بازه زمانی خیلی جواب‌گو نیست. اتفاقاً این نکته‌ای که اشاره کردید مرا به سؤال قبل شما برمی‌گرداند که یکی از کارهای مهمی که ما باید در سیستم علمی پژوهشی حوزه انجام دهیم درگیر کردن طلاب با مسائل روز و عینی مخاطبین خودشان است. یعنی طلبه همین‌طوری و از روی سلیقه و فهم و برداشت ابتدایی خود نباید موضوعی را انتخاب کند که کاربرد آن اصلاً مشخص نیست و شاید این موضوع اصلاً اولویت علمی جامعه نباشد. بنابراین علی‌المبنا به این خاطر می‌گویم چون ما در جشنواره علامه حلی (ره) اعلام می‌کنیم که مقالات و آثار علمی و پژوهشی خود را در فلان بازه زمانی و در این چهار سطح ارزیابی جشنواره ارائه کنید و ما چنین چیزی را در جشنواره پیش‌بینی نکرده‌ایم که به عنوان مثال به شرطی آثار را می‌پذیریم که نویسنده بتواند فلان موضوع را ثابت کند. البته هم‌اکنون در گروه‌های رشد حوزه‌های علمیه خواهران این کار را در قالب مسابقه رشد انجام می‌دهیم که اولاً بصورت گروهی است و فردی نیست و باید با یک استاد همراه شوند و ثانیاً طرح‌نامه و پروپزال آن باید مورد تأیید قرار گیرد تا بتوانند آغاز به کار کنند و در این طرح‌نامه می‌بایست از موضوعی که انتخاب کرده‌اند دفاع کنند که به چه دلیل انتخاب شده و چه نیازی از جامعه را برآورده می‌کند. این کار اگر در حوزه انجام شود، آن وقت شما می‌توانید ادعا کنید که جشنواره علامه حلی (ره) سهیم است در بهره‌گیری از ظرفیت علمی حوزه‌های خواهران در پاسخگویی به نیازهای جامعه، اما چون هنوز سازوکار این کار را در جشنواره تعریف نکرده‌ایم، علی‌المبنا نمی‌توانیم بگوییم نقش دارد.

گفتم جایگاهش جایگاه یک جشنواره تمرینی، ظرفیت‌ساز و انگیزه‌بخش به طلاب در امر پژوهش است. وقتی که شما این‌گونه جشنواره علامه حلی (ره) را دیدید، خود به خود سؤال شما هم پاسخ داده می‌شود.

البته ما تلاشمان این است که به نیازهای جامعه و نظام در این جشنواره پرداخته شود و ذهن‌ها تحریک شوند برای اینکه نسبت به نیازهای جامعه فکر و پژوهش کنند و به دنبال حل مسأله بروند. لذا هر سال یک سری موضوعات را در قالب بخش ویژه جشنواره اعلام می‌کنیم که آن موضوعات ناظر به نیازهای جامعه و نظام هستند. در همین جشنواره دوره یازدهم نیز ما موضوعاتی همچون «نقش حوزه در تحولات سیاسی-اجتماعی صد سال اخیر»، «آسیب‌های اجتماعی»، «سبک زندگی ایرانی-اسلامی»، «چهل سالگی انقلاب اسلامی ایران»، «بیانیه گام دوم انقلاب» و «منشور روحانیت» را اعلام کرده بودیم. پس توقع ما از این پژوهش‌ها آن نیست که لزوماً حل مسأله بکنند، بلکه حتی اگر طلبه‌ای در صرف و نحو، منطق و سایر مواد درسی که می‌خواند پژوهش خوبی را انجام داده باشد او هم پذیرفته می‌شود، چون غرض اصلی این است که ظرفیت‌های پژوهشی در اینجا به نوعی شکوفا شود و غرض، حل مسائل و نیازهای جامعه، اولاً و بالذات نیست؛ هرچند بی‌اعتناء به آن هم نیستیم و بسیاری از مقالاتی که دریافت می‌کنیم ناظر به موضوعات مورد نیاز جامعه و نظام است.

حجت‌الاسلام والمسلمین حصارى: علی‌المبنا

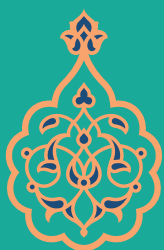
هیچ؛ ولی به موجب جزئیة براساس آنچه که ممکن است در گذار علمی حوزه، خود طلبه مثلاً دغدغه‌ای داشته و موضوعی را انتخاب کرده که نیاز جامعه است یا استادی او را راهنمایی کرده که مثلاً پایان‌نامه را در این موضوع بنویس،

مصاحبه‌شوندگان عبارتند از:

حجت‌الاسلام والمسلمین وعد مرادیگی

مدیر حوزه علمیه استان ایلام

حجت‌الاسلام والمسلمین محسن جلالی

معاون پژوهش حوزه علمیه اصفهان

سرکار خانم مرحمت محمدی

مدیر حوزه علمیه خاوران استان کرمان

با مجوز شورای سیاست‌گذاری جشنواره علامه حلی (ره) و به منظور افزایش انگیزه طلاب سراسر کشور جهت شرکت در جشنواره و همچنین افزایش مشارکت مدیریت‌های استانی در برگزاری جشنواره، از سال ۱۳۸۹ و به مرور دبیرخانه‌های استانی این جشنواره راه‌اندازی شد. دبیرخانه جشنواره در این ارتباط نظرات سه نفر از مسئولین استانی حوزه‌های علمیه برادران و خاوران را در خصوص راهکارهای ایجاد انگیزه در میان پژوهشگران جوان حوزوی و همچنین دستاوردهای جشنواره علامه حلی (ره) در یازده دوره برگزاری جویا شده است که در ادامه خواهد آمد.

حجت‌الاسلام والمسلمین جلالی:

برگزاری جشنواره‌های منطقه‌ای می‌تواند در توسعه و تحول جشنواره سهم بسزایی داشته باشد. مثلاً استان‌های اصفهان و چهارمحال و یزد می‌توانند به صورت منطقه‌ای جشنواره و منتخب داشته باشند.

توسعه و تحول جشنواره سهم بسزایی دارد. مثلاً استان‌های اصفهان و چهارمحال و یزد می‌توانند به صورت منطقه‌ای جشنواره و منتخب داشته باشند. برگزاری همایش هم‌اندیشی مسئولان برگزارکننده جشنواره در استان‌ها توسط معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه و دبیرخانه کشوری جشنواره نیز در زمینه توسعه جشنواره می‌تواند مؤثر باشد.

سرکار خانم محمدی: امروزه تحقیق و پژوهش در مجامع علمی از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است؛ چرا که تصمیم‌گیری‌ها و تصمیم‌سازی‌های خرد و کلان از معبر تحقیق و پژوهش می‌تواند تنگناها و گره‌های موجود علمی را باز کند. بر همین اساس، می‌بایست در جشنواره‌های مهم پژوهشی، از جمله جشنواره علامه حلی (ره)، که از سابقه طولانی در میان جشنواره‌های حوزوی برخوردار است، تغییر و تحولی متناسب با نیازها و اقتضائات عصر جدید صورت گیرد. در این راستا پیشنهاد می‌شود جهت تحول و توسعه در این جشنواره، در سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و اجرای این جشنواره، نکات زیر مد نظر مسئولان، قرار گیرد:

■ فراخوان جشنواره در بازه زمانی مناسب

با توجه به اینکه تاکنون یازده دوره از برگزاری جشنواره طی شده، چه پیشنهاداتی جهت تحول و توسعه در این جشنواره دارید؟

حجت‌الاسلام والمسلمین مرادیگی: پژوهش برای طلاب امری ضروری به شمار می‌آید و اگر بخواهیم نشاط و انگیزه آنها را ارتقاء ببخشیم حتماً باید فرهنگ پژوهش بطور ویژه در حوزه‌های علمیه نهادینه شود و این مهم حاصل نمی‌شود مگر اینکه در زمینه سخت‌افزاری و نرم‌افزاری حوزه‌های علمیه توجه ویژه‌ای شود. با عنایت به اینکه در حوزه‌های علمیه شاهد استعدادها و خلاقیت‌های خوبی در بین طلاب جوان هستیم، توجه به زیرساخت‌های لازم جهت امر پژوهش ضروری به نظر می‌رسد و به تعبیری لازم است یک نهضت زیرساختی را آغاز نمود تا تولید فکر و اندیشه در حوزه‌های علمیه رشد کرده و به سرانجام برسد. به همین منظور لازم است تا در روند کنونی آموزش محور بودن حوزه‌های علمیه اصلاحی صورت گیرد و پژوهش در کنار آموزش به صورت تلفیقی در محوریت سیاست‌گذاری‌های حوزه قرار گیرد.

حجت‌الاسلام والمسلمین جلالی: اگر محدودیت سنی شرکت در جشنواره از ۳۰ سال به ۴۰ سال تغییر کند ولی ارسال آثار محدود شود به آثاری که فقط برای جشنواره نوشته می‌شوند، نه آثار موظفی مراکز دیگر مثل پایان‌نامه‌ها و... ممکن است رویکرد تأثیرگذاری در تحول جشنواره باشد. برگزاری جشنواره‌های منطقه‌ای هم در

نمونه می‌توان از حجم و تعداد سخنرانی‌های سخنرانان مختلف کاست و به جای سخنرانی‌های متعدد، برگزاری میزگرد و نقد علمی، برگزاری کرسی نقد و نظریه‌پردازی، نشست علمی، نمایش قطعه‌ای از زندگی علما و پژوهشگران موفق و... را جایگزین نمود.

جایگاه جشنواره علامه حلی (ره) در پژوهش‌های حوزوی و دستاوردهای آن را در سطح ملی و استانی چگونه ارزیابی می‌کنید؟

حجت‌الاسلام والمسلمین مرادی‌گی:

جشنواره علامه حلی (ره) در کنار دیگر رویدادهای علمی، فرهنگی حوزوی همچون کتاب سال حوزه جایگاه مناسبی در سطح ملی پیدا کرده و نقش مؤثری در ترسیم چهره علمی حوزه‌های علمیه در فضای علمی کشور دارد و در سطح استان ایلام نیز از جهت ایجاد انگیزه در روی آوری طلاب به مقوله پژوهش در حد عالی می‌باشد. این جشنواره بستر مناسبی است تا طلاب علاقه‌مند و مستعد توانایی‌های خود را از قوه به فعل درآورند و از این رهگذر بسیاری از استعداددهای پژوهشی حوزه به جامعه علمی حوزوی معرفی شوند. لذا اهمیت دادن و ترویج جشنواره علامه حلی (ره) در سطح ملی و استانی یک امر لازم به شمار می‌آید.

در سطح استان ایلام با زحماتی که معاون محترم پژوهش استان متحمل شده‌اند جلوه خوبی از امر پژوهش و جشنواره علامه حلی (ره) بین طلاب نمایان شده است؛ به گونه‌ای که در سال گذشته حوزه علمیه استان ایلام موفق به اخذ یک مقام سومی در سطح کشوری جشنواره علامه حلی (ره) بود و امسال در دومین جشنواره استانی شاهد رشد ۱۳ درصدی مشارک طلاب نسبت

صورت گیرد. در حال حاضر نیمه دوم سال به دلیل همزمانی با امتحانات پایان ترم اول و سپس تعطیلات عید نوروز و پس از آن نیز اتمام دروس و برگزاری امتحانات ترم دوم، عملاً زمان مناسبی جهت ارسال فراخوان و تدوین مقاله توسط طلاب نیست.

■ تهیه و تنظیم موضوعات و مطابق نیاز روز جامعه و تعریف کلان پروژه‌های کاربردی توسط اساتید متبحر در دبیرخانه جشنواره.

■ ایجاد انگیزه در طلاب با اختصاص بودجه جداگانه جهت انتشار آثار برگزیده و نیز تشویق طلاب برتر در سطح مدرسه که انگیزه بیشتری در طلاب ایجاد می‌کند. هم‌چنین تجهیز کتابخانه‌های مدارس به منابع مکتوب به‌روزتر نظیر فصلنامه‌های علمی، پژوهشی و نرم‌افزارهای پژوهشی و راهنمایی و مشاوره مستمر طلاب در حین انجام تحقیق می‌تواند در راستای ایجاد انگیزه در طلاب و اساتید مؤثر باشد.

■ در حال حاضر آثار همه سطوح با ملاک‌های ارزیابی یکسان ارزیابی می‌شوند. در حالی که ملاک‌های ارزیابی اجمالی و تفصیلی برای هر سطح می‌بایست متناسب با همان سطح تعیین شود.

■ برگزاری اختتامیه جشنواره در شکل و ساختار به‌روزتر و خروج از قالب کلیشه‌ای فعلی؛ به عنوان

حجت‌الاسلام والمسلمین مرادی‌گی:

لازم است در روند کنونی آموزش محور بودن حوزه‌های علمیه اصلاحی صورت گرفته و پژوهش در کنار آموزش به صورت تلفیقی در محوریت سیاست‌گذاری‌ها قرار گیرد.

حجت‌الاسلام والمسلمین مرادیگی:

با توجه به اینکه اساتید به عنوان الگو نقش موثری در رویکرد طلاب به پژوهش دارند، تمهیدی اندیشیده شود تا هراسناد حداقل دو مقاله چاپ شده در هر سال ارائه دهد و ارتقاء حکم و حقوق و مزایا مشروط به آن باشد.

تقویت و توسعه علوم اسلامی توسط طلاب را ایجاد نماید.

به نظر شما نقش مسئولین حوزه‌های علمیه در تقویت روحیه پژوهش یا انگیزه بخشی به پژوهشگران جوان حوزه چیست؟

حجت‌الاسلام والمسلمین مرادیگی:

همانطور که قبلاً بیان شد، اولاً لازم است تا ساختار نظام علمی حوزه از آموزش محوری به محوریت برنامه‌های تلفیقی آموزشی و پژوهشی تغییر یابد که الحمدلله در دوران مدیریت حضرت آیت‌الله اعرافی توجه ویژه‌ای به این بخش شده است. ضمناً با توجه به اینکه اساتید به عنوان الگو نقش موثری در رویکرد طلاب به پژوهش دارند، تمهیدی اندیشیده شود تا هراسناد حداقل دو مقاله چاپ شده در هر سال ارائه دهد و ارتقاء حکم و حقوق و مزایا مشروط به آن باشد. تشویق و تجلیل از طلاب پژوهشگری که موفق به کسب عناوین استانی و کشوری شده‌اند و سرکشی از خانواده آنها توسط نماینده‌ای از طرف معاونت پژوهش ستاد، برگزاری اردوهای علمی برای طلاب پژوهشگر، ارائه تسهیلات جهت دسترسی آسان به مراکز علمی و پژوهشی مانند مؤسسه حضرت امام خمینی(ره) و دانشگاه امام

به جشنواره اول بودیم و این نشان از توانمندی طلاب و خدمات ارزنده معاونت پژوهش استان می‌باشد. لذا می‌طلبید که مسئولین ستادی مرکز نسبت به مقوله پژوهش در استان ایلام چه از نظر سخت‌افزاری و چه از نظر نرم‌افزاری توجه ویژه‌ای داشته باشند.

حجت‌الاسلام والمسلمین جلالی:

اکنون که تحقیقات موظفی هم به جشنواره می‌آید نقش جشنواره عمدتاً تشویق در انجام وظایف پژوهشی حوزه‌های برادران و خواهران و مراکز تخصصی است. البته نفس برگزاری جشنواره نقش بسزایی در تشویق طلاب و فضلا برای فعالیت‌های پژوهشی و شناساندن جایگاه پژوهشی حوزه‌های علمیه به جامعه دارد، اما اینکه چه میزان آثار جشنواره از نظر کاربردی در جامعه تأثیرگذار است نیازمند کار آماری است.

سرکار خانم محمدی:

با توجه به برگزاری یازده دوره جشنواره کشوری علامه حلی(ره) و شش دوره جشنواره استانی در استان کرمان و فرهنگ‌سازی صورت گرفته در راستای شناساندن این جشنواره و کشف و معرفی استعدادهای پژوهشی طلاب، این جشنواره بحمدالله توانسته است در حال حاضر، به عنوان یکی از جشنواره‌های شاخص حوزوی، جایگاه نسبی خود را در میان اساتید و طلاب در سطح استان و کشور به دست بیاورد. جهت اثربخشی بیشتر این جشنواره و تأمین اهداف مدنظر، لازم است فراخوان جشنواره ناظر به شرایط و مقتضیات زمان و متناسب با نیاز جامعه و مخاطب باشد و کاستی‌های موجود در راستای ارتقاء و کیفیت بخشی جشنواره برطرف گردد. در این صورت است که می‌تواند فرصت ارتقاء،

سرکار خانم محمدی:

جهت اثربخشی بیشتر این جشنواره و تأمین اهداف مد نظر، لازم است فراخوان جشنواره ناظر به شرایط و مقتضیات زمان و متناسب با نیاز جامعه و مخاطب باشد و کاستی‌های موجود در راستای ارتقاء و کیفیت بخشی جشنواره برطرف گردد.

جشنواره‌ها، ردیف حمایت از پژوهشگران، معرفی به مرکز استعدادهای برتر، چاپ آثار، معرفی آثار، برگزاری نشست‌ها، زمینه‌های تدریس پژوهش و... می‌تواند مؤثر باشد.

سرکار خانم محمدی: اگر چه در سال‌های اخیر

تلاش‌های گسترده‌ای در عرصه تحقیق و پژوهش در مدارس علمیه خواهران و برادران صورت گرفته، اما هنوز تا جایگاه مطلوب فاصله زیادی داریم که بدون شک نباید از نقش مهم و تأثیرگذار مسئولین محترم در این عرصه غافل شد. به نظر می‌رسد مسئولین برگزاری این جشنواره در مرحله اول باید دو گام اثرگذار در این زمینه بردارند:

ابتدا رصد آسیب‌های موجود در ادوار برگزار شده جشنواره در سنوات گذشته، و تلاش در جهت رفع آسیب‌های موجود با برنامه‌ریزی‌ها و سیاست‌گذاری‌های متقن‌تر و سپس توجه به ارتقاء سطح کیفی جشنواره و به‌روز نمودن این جشنواره مطابق استانداردهای روز دنیا و پرهیز از کمی‌گرایی صرف.

به نظر می‌رسد برای تولید آثار فاخر پژوهشی و بومی‌سازی علوم انسانی مطابق آموزه‌های اسلامی، باید مواضع هجوم دشمن در عرصه‌های اعتقادی، فرهنگی و اجتماعی شناسایی شده و پاسخگویی مناسب و به موقع به شبهات موجود انجام گیرد و در مرحله بعد، مسئولین حوزه‌های علمیه باید به تأسیس پژوهشکده‌ها با تجهیز آنها به منابع دست اول در سطح شهرستان‌ها اهتمام ورزند و افراد متبحر را برای راهنمایی و مشاوره طلاب مأمور نمایند.

صادق (ع)، توجه به امر معیشت طلاب پژوهشگر و مساعدت در تسهیل امر ازدواج آنها، صدور کارت پژوهشگری جهت تسهیل در مراجعه به مراکز علمی پژوهشی و برنامه‌ریزی جهت دیدار فعالان پژوهشگر هر استان با مدیر محترم حوزه‌های علمیه کشور و معاونت محترم پژوهش ستاد از دیگر اقداماتی است که می‌توان در این راستا انجام داد.

حجت الاسلام والمسلمین جلالی: برای تقویت

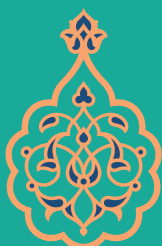
روحیه پژوهش و انگیزه بخشی به پژوهشگران اقداماتی از قبیل: شناسائی استعدادهای پژوهشی و پژوهشگران، معرفی آنها به همایش‌ها و نشست‌ها و کنگره‌ها، ثبت اشتغال پژوهشی به جای اشتغال آموزشی برای پژوهشگران سطوح عالی، چاپ مقالات برتر جشنواره استانی و کشوری در ویژه‌نامه جشنواره و مجلات معتبر با حمایت دبیرخانه جشنواره، برگزاری نشست‌هایی با برگزیدگان ادوار جشنواره و جویا شدن احوال آنان و احیانا راهنمایی و مشاوره برای ادامه مسیر پژوهشگری، برگزاری نشست‌های هم‌اندیشی با پژوهشگران حوزوی و تجلیل و حمایت از استعدادهای و پژوهشگران از طریق ردیف

مصاحبه‌شوندگان عبارتند از:

حجت‌الاسلام محمدصادق فاضل

دبیر جشنواره استانی مازندران

حجت‌الاسلام وحید هاشمی

دبیر جشنواره استانی قزوین

جناب آقای مرتضی کرامتی

رئیس اداره مجامع و همایش‌های
پژوهشی حوزه‌های علمیه خاوران

تقویت نشاط علمی و گسترش روحیه پژوهش در بین طلاب جوان از رسالت‌های اصلی جشنواره علامه حلی (ره) است. در همین راستا، دبیرخانه جشنواره نظرات سه تن از صاحب‌نظران و کارشناسان حوزوی را که در امور اجرایی جشنواره نیز مشارکت داشته‌اند، در خصوص وضعیت پژوهش در حوزه و نقش جشنواره در ترویج پژوهش‌های حوزوی، دریافت و به شیوه اقتراح تنظیم نموده است. آنچه در پی می‌آید چکیده‌ای از این اقتراح است.

چگونه می‌توان اثربخشی پژوهش در حوزه‌های علمیه را بیشتر کرد؟

حجت‌الاسلام فاضل: در قدم اول، باید تعریف پژوهش و کاربردها و ضرورت آن برای اساتید و طلاب مدارس علمیه تبیین شود. بدین معنا که طلاب باید بدانند که پژوهش چیست، چه کاربردی برای آن متصور است، و انجام آن چه ضرورتی دارد. متأسفانه وقتی صحبت از پژوهش در نزد اساتید و طلاب به میان می‌آید، تصور می‌شود که باید مقاله بنویسند، در صورتی که پژوهش فرایندی طولانی است که مقاله، تنها یکی از قالب‌های ارائه آن است.

باید برای طلاب تبیین شود که منبریک زیرساخت پژوهشی دارد و الزاماً هر منبری باید ارائه نتایج یک پژوهش باشد. مبلّغین باید بدانند که اگر می‌خواهند سخنرانی تأثیرگذارتری داشته باشند، حتماً باید چند ساعت، براساس یک فرایند، پژوهش انجام دهند و مدل ارائه آن را نیز از پژوهش بگیرند.

باید برای اساتید تشریح کرد که اگر دغدغه یادگیری طلاب را دارند، از طریق مشارکت دادن آنها در امر آموزش، می‌توانند میزان یادگیری آنها را افزایش دهند و این امر از طریق آموزش پژوهش به طلاب سهل‌تر می‌شود.

همچنین باید برای طلاب تشریح کرد که برای تمدن‌سازی اسلامی که مقام معظم رهبری -مد ظله‌العالی- بر آن تأکید بسیار دارند، راهی به جز استنباط و استخراج آموزه‌های دینی از منابع دینی وجود ندارد و روش این استنباط و استخراج را پژوهش متکفل است.

حجت‌الاسلام هاشمی: به نظر یکی از دلایل اصلی عدم اثربخشی کافی پژوهش در میان طلاب حوزه‌های علمیه، انتخاب نکردن موضوعات

کاربردی و به‌روز توسط طلاب است که خود به خود باعث کاهش انگیزه‌های پژوهشی و در پی آن کاهش اثربخشی پژوهش خواهد شد، زیرا زمانی که موضوع تحقیق مبتلا به جامعه و روز نباشد، شخص دچار نوعی سردی و کاهش انگیزه ناشی از عدم تأثیر محسوس نتیجه تحقیقش خواهد شد.

به عنوان راه حل اولیه در این مورد می‌توان به مشاوره‌های تخصصی جهت انتخاب موضوعات کاربردی و در عین حال اصیل توسط معاونین پژوهش به طلاب جوان اشاره کرد؛ به طوری که با شناخت از روحیات و علایق طلبه و همچنین علومی که فراگرفته است و همین‌طور نیاز روز، موضوعات مرتبط به او پیشنهاد شود. به این طریق طلاب با انگیزه مضاعف سراغ حل موضوعات و مشکلات جامعه با نگاه عمیق به موضوعات دینی خواهند رفت و در پی آن اثر محسوس نتیجه زحمات خود را دیده و در نتیجه اثربخشی پژوهش در حوزه‌ها افزایش خواهد یافت.

آقای کرامتی: یکی از مؤلفه‌های مؤثر در این زمینه، ارزیابی میزان اثربخشی با توجه به امکانات، محدودیت‌ها و انتقال آن به پژوهشگران است که نیاز به سازوکار مدون و راهبردی دارد.

ارزیابی صحیح می‌تواند تعامل با جامعه هدف را افزایش داده و علاوه بر ایجاد انگیزه در پژوهشگران، امکان مدیریت هرچه بیشتر منابع و اولویت‌گذاری صحیح در انتخاب روش و اصلاحات لازم را فراهم آورد.

برای تعیین میزان اثربخشی، قبل از هر چیز لازم است اهداف به درستی تبیین و شناخته شوند که از مهم‌ترین اهداف معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه خواهند بود. می‌توان به نظریه‌پردازی و تولید علوم انسانی مبتنی بر اسلام و معارف اهل بیت (ع)

حجت‌الاسلام فاضل:

وقتی صحبت از پژوهش در نزد اساتید و طلاب به میان می‌آید، تصور می‌شود که باید مقاله بنویسند، در صورتی که پژوهش فرایندی طولانی است که مقاله، تنها یکی از قالب‌های ارائه آن است.

از طلاب و اساتید در حال تدوین آثار پژوهشی با رتبه علمی - پژوهشی هستند؛ در صورتی که در ابتدای فعالیت جشنواره علامه حلی (ره) بعید به نظرمی‌رسید که طلاب بتوانند حتی مقاله علمی - ترویجی یا همایشی تولید کنند. به جرأت می‌توان بخش عمده این موفقیت را مرهون برگزاری جشنواره علامه حلی (ره) و رشد فزاینده فعالیت آن دانست.

حجت‌الاسلام هاشمی: جشنواره علامه حلی (ره) فرصت مناسبی جهت نیل به اهداف چندگانه پژوهشی است که از این میان ایجاد انگیزه پژوهش به واسطه در معرض دید قرار گرفتن، توجه مسئولین به آثار طلاب، تشویق آثار برتر و همچنین تقویت مهارت‌های پژوهشی طلاب توسط اساتید ارزیاب به واسطه ارزیابی‌های توصیفی، یکی از مهم‌ترین این اهداف است که استفاده از فرصت جشنواره می‌تواند به تقویت هرچه بیشتر این امر کمک کند.

البته یکی دیگر از کارکردهای جشنواره علامه حلی (ره) سنجش علمی شرکت‌کنندگان است که می‌توان از آن به عنوان ابزار علم‌سنج حوزه علمیه نام برد که در جهت ارزیابی سطح علمی حقیقی طلاب نیز مورد استفاده قرار می‌گیرد و این همان نقصانی است که در مبحث آموزش به دلیل عدم امکان ارزیابی حقیقی سطح

و ترویج و گسترش فرهنگ پژوهش و تولید دانش اشاره نمود.

این معاونت بر اساس ارزیابی‌های انجام شده، درصدد است با ارتقاء محتوا و استفاده از شیوه‌های نوین برای تربیت نیروی انسانی و مدیریت منابع و اعتبارات، در جهت تحقق اهداف تعیین شده گام بردارد و امید است نتیجه آن به تربیت طلابی دغدغه‌مند و مسلح به دانش تحقیقاتی روزآمد بینجامد که به نگارش آثار تحقیقی در راستای حل معضلات جامعه و چالش‌های علمی در حوزه علوم اسلامی بپردازند.

تأثیر و نقش جشنواره علامه حلی (ره) در اهداف پژوهشی حوزه و همچنین هدایت و انگیزه‌بخشی به فعالیت‌های پژوهشی طلاب جوان چه بوده است؟

حجت‌الاسلام فاضل: بر اساس تحقیقات میدانی در چهار دوره برگزاری جشنواره علامه حلی (ره) در استان مازندران، به وضوح دیده می‌شود که جشنواره علامه حلی (ره) در «دست به قلم شدن» طلاب نقش زیادی داشته است؛ به گونه‌ای که در ابتدای شروع فراخوان جشنواره علامه حلی (ره)، طلاب مدارس علمیه از سرتاسر استان مازندران تماس می‌گیرند و درخواست راهنمایی مقاله برای شرکت در جشنواره را دارند. همین امر نشان از موفقیت جشنواره علامه حلی (ره) در ترویج پژوهش است.

علاوه بر اینکه شرکت طلاب در چندین دوره جشنواره علامه حلی (ره) استان مازندران، سبب شده است که هر طلبه، پس از برطرف کردن نواقص آثار قبل خود، بر کیفیت اثرش افزوده شود. همین مسأله موجب شده تا شاهد رشد کیفی آثار پژوهشی استان مازندران در دوره‌های اخیر باشیم؛ به گونه‌ای که امروزه تعداد قابل توجهی

عمده‌ترین آسیب‌های مباحث پژوهشی طلاب جوان را در چه می‌دانید؟

حجت‌الاسلام فاضل: چند آسیب در مدارس علمیه مشاهده می‌شود که به دو آسیب مهم آن اشاره می‌شود:

الف. غالب مدارس علمیه فاقد معاون پژوهش هستند و اغلب افرادی هم که به عنوان معاون پژوهش در مدرسه معرفی می‌شوند، به دلیل مشغله‌های کاری (مانند معاونت آموزش، معاونت تهذیب و...) و یا به دلیل تدریس فراوان، فرصت مدیریت پژوهشی در مدارس را پیدا نمی‌کنند. در صورتی‌که ترویج پژوهش در حوزه به یک انقلاب نیاز دارد و یک انقلاب برای به ثمر رسیدن نیازمند صرف نیرو و زمان بسیار است. بنابراین، یکی از دلایل هایی که پژوهش در حوزه‌های رونق نمی‌یابد، نبود نیرویی است که خودش را وقف پژوهش کند و برای ترویج پژوهش تلاش شبانه‌روزی داشته باشد.

ب. غالب اساتیدی که روش تحقیق را در حوزه‌های علمیه تدریس می‌کنند، در هنگام برگزاری کارگاه، به تشریح ساختار مقاله می‌پردازند و فرایند روش تحقیق که فرایندی سخت و پیچیده است را آموزش نمی‌دهند. و از آنجا که ساختار مقاله بدون روش تحقیق یک امر انتزاعی و ذهنی خواهد بود، غالب قریب به اتفاق طلابی که از کارگاه روش تحقیق خارج می‌شوند احساس عدم رضایت می‌کنند.

حجت‌الاسلام هاشمی: یکی از عمده‌ترین آسیب‌ها عدم اولویت‌دهی به پژوهش در ابتدا توسط اساتید و مدیران و سپس توسط خود طلاب است؛ به طوری که در گذشته بسیار شاهد این مسأله بودیم که اگر طلبه‌ای نمره

حجت‌الاسلام هاشمی:

یکی از کارکردهای جشنواره علامه حلی (ره) سنجش علمی شرکت‌کنندگان است که می‌توان از آن به عنوان ابزار علم‌سنج حوزه علمیه نام برد که در جهت ارزیابی سطح علمی حقیقی طلاب نیز مورد استفاده قرار می‌گیرد.

دانش و تنها ارزیابی محفوظات همیشه وجود داشته و دارد که از طریق پژوهش تا حد زیادی قابل رفع است.

آقای کرامتی: پژوهش جایگاهی والا در توسعه و تعمیق مرزهای دانش، شناخت مشکلات و مسائل جامعه و عرضه راهکار برای حل آن‌ها دارد. حوزه‌های علمیه به جهت موقعیت و نقش خاص خود، مسئولیت خطیری در این رابطه بر عهده دارند. جشنواره‌های پژوهشی حوزه، بستر مناسبی برای پویایی، رشد و تقویت نشاط علمی طلاب و رقابت برای تولید آثار فاخر بوده و تجلی تلاش طلاب در جهت تبادل اندیشه، ارائه یافته‌ها و نظریه‌های جدید و نیز شناخت مشکلات و عرضه راهکار برای حل آن‌ها است. در این راستا، جشنواره علامه حلی (ره) گام‌هایی برداشته است، از جمله هویت بخشی به تحقیقات طلاب جوان، ترویج علم‌باوری و... و در این زمینه کافی است نگاهی مقایسه‌ای به آمار و ارقام و کیفیت آثار در دوره‌های ابتدایی جشنواره با چند دوره اخیر بباندایم تا به این مهم واقف شویم. البته این جشنواره به مانند هر فعالیت دیگری بدون نقص نبوده و احتیاج به تحلیل و آسیب‌شناسی دارد.

آقای کرامتی:

جشنواره‌های پژوهشی حوزه، بستر مناسبی برای پویایی، رشد و تقویت نشاط علمی طلاب و رقابت برای تولید آثار فاخر بوده و تجلی تلاش طلاب در جهت تبادل اندیشه، ارائه یافته‌ها و نظریه‌های جدید و نیز شناخت مشکلات و عرضه راهکار برای حل آنها است.

ضابطه، استفاده زیاد از منابع اینترنتی، بهره‌گیری از منابع دست‌چشم، عدم آشنایی کامل با چارچوب‌ها و ساختارهای علمی نگارش مقاله، دقت کافی نداشتن به نکات ادبی و ویرایشی و... اشاره کرد که می‌توانند با در نظر گرفتن محورهای زیر بر غنای آثار افزوده و آسیب‌ها را به حداقل برسانند:

نهادینه‌سازی خودباوری علمی، تثبیت جایگاه پژوهش و شأن پژوهشگری به عنوان یک موقعیت ممتاز اجتماعی، آموزش نظری و عملی مهارت‌های پژوهشی، توجه جدی به مسأله‌محوری و انجام پژوهش‌های کاربردی، به کارگیری سبک‌های نوین پژوهش و تحقیق، گرایش به نقد و نوآوری علمی، دوری از هرج و مرج علمی، تقویت روحیه جهادی در تولید علم، توسعه مطالعات به خصوص مطالعه مقالات علمی مندرج در فصلنامه‌ها و سایت‌های معتبر و دارای درجه علمی، رعایت ادبیات فنی و صوری در متن و در نهایت، بهره‌گیری از راهنمایی‌ها و تجارب اساتید پژوهشی صاحب‌نظر و دل‌سوز در وادی تحقیق که بی‌شک به بالا بردن سطح آثار، کمک شایانی خواهد نمود.

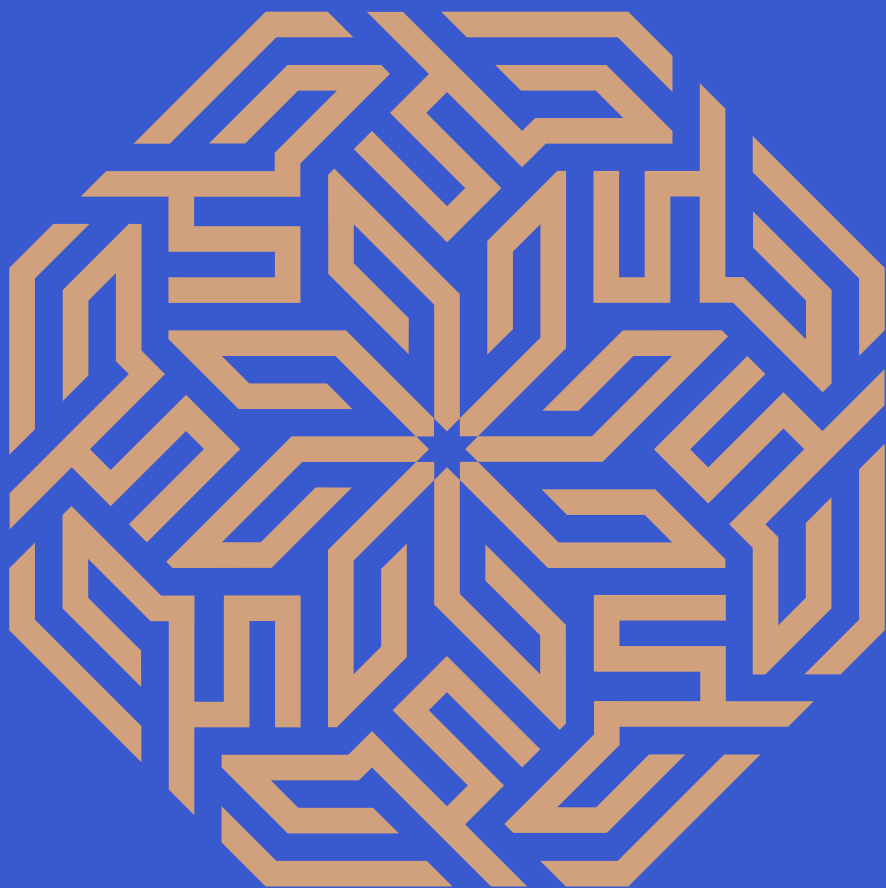
امتحانی درسی را به حد نصاب نمی‌رساند مورد پیگیری و دقت قرار می‌گرفت، اما اگر همین طلبه به پژوهش اهمیت نمی‌داد به صورت جدی به آن توجه نمی‌شد که البته با رویکردهای جدید معاونت پژوهش تا حد زیادی از این آسیب کاسته شده است.

یکی از راه‌حل‌ها، اولویت‌دهی یکسان و ضریب یکسان نمرات بخش آموزش و پژوهش است. با این روش، ضرورت امر پژوهش از ابتدا برای طلاب نهادینه خواهد شد و پس از آن، ارزیابی صحیح پژوهش‌ها به نحوی که تلاش طلاب دیده شده و پاسخ داده شود.

آسیب دیگری که نباید از آن غافل شویم و باید شجاعانه با آن روبه‌رو شده و راه‌حلی برایش بیابیم، سطح پژوهشی پایین تعداد قابل‌توجهی از اساتید است؛ به نحوی که گاهی حتی پاسخگوی نیاز اولیه طلاب نیستند، چه رسد به ایجاد انگیزه پژوهش و یا آموزش روش صحیح و ساختار یک پژوهش هدفمند که یکی از دلایل آن عدم اهتمام اساتید به انجام پژوهش در کنار تدریس است.

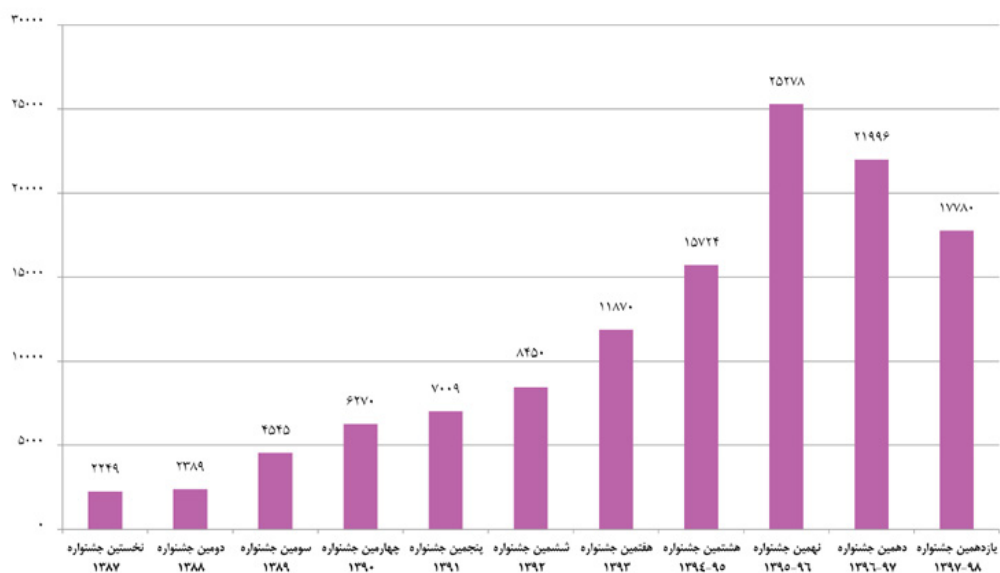
می‌توان این مسأله را تا حدود زیادی با برگزاری دوره‌های پژوهش‌محور و کارگاه‌های مهارتی و همچنین تشویق اساتید جهت اهتمام به امر پژوهش حل نمود.

آقای کرامتی: الحمدلله طلاب جوان، با انگیزه و دغدغه‌مند در حال پیشرفت و ارتقای پژوهش‌ها و تحقیقات خود هستند و روز به روز بر کیفیت آثار تولیدی افزوده می‌شود. البته در این مسیر، پژوهش‌های طلاب با نواقص و آسیب‌هایی نیز مواجه است که از جمله آنها می‌توان به عدم توجه به مسأله تولید علم، تکراری بودن و کاربردی نبودن برخی موضوعات، کپی‌برداری‌های بدون

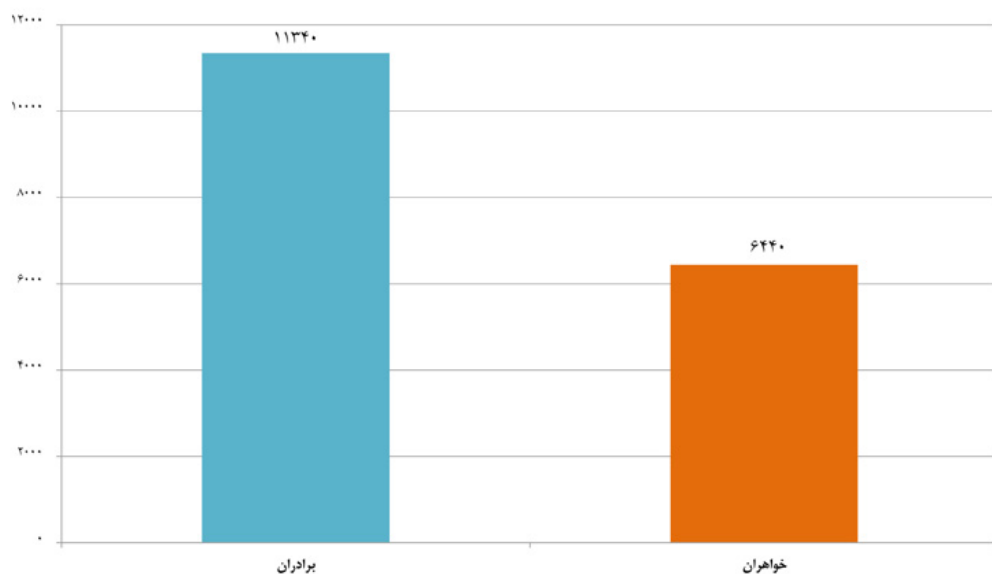
جشنواره یازدهم از نگاه آمار

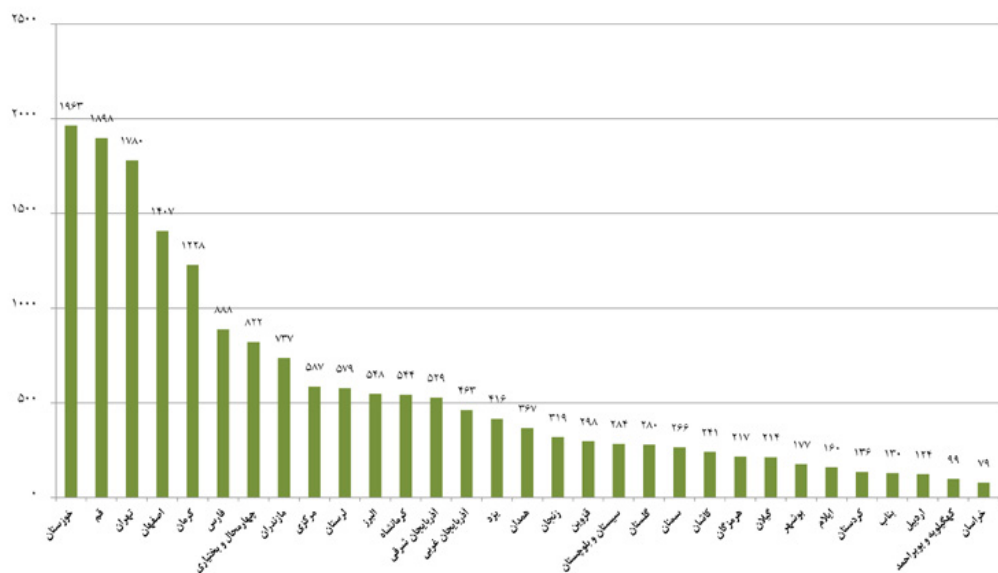

نمودار وضعیت آثار دوره اول تا یازدهم جشنواره

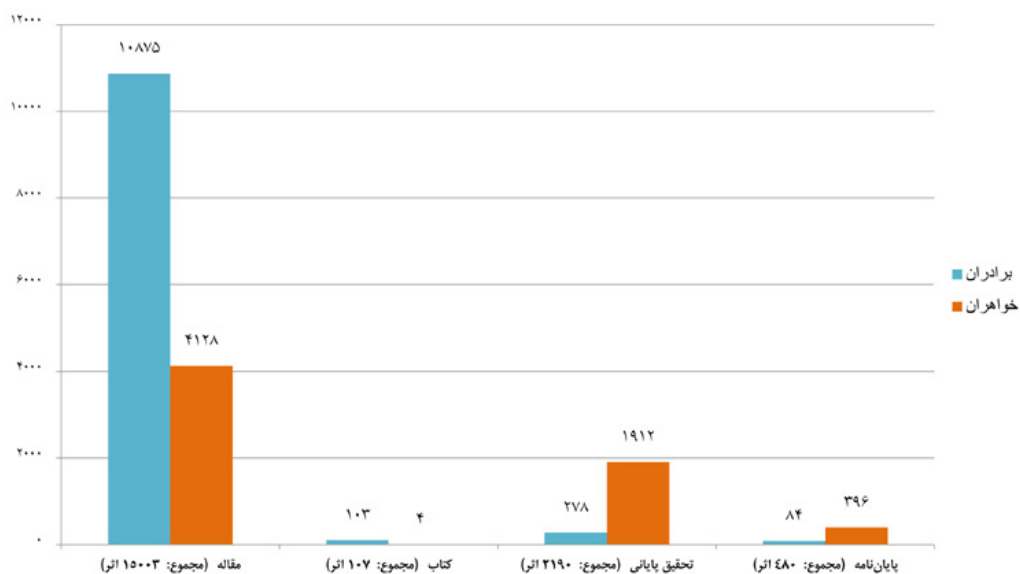
جشنواره یازدهم از نگاه آمار

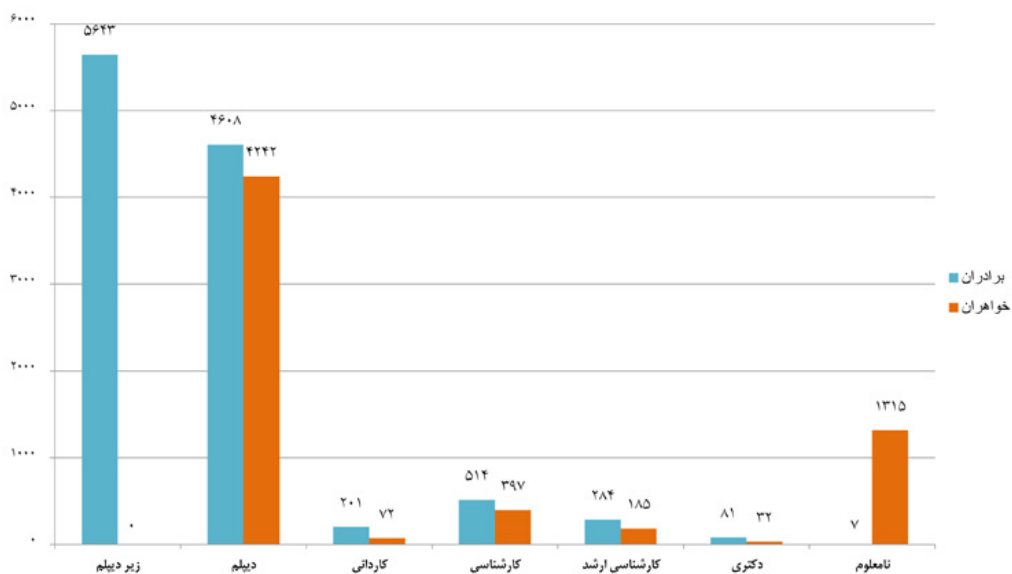
آثار یازدهمین جشنواره به تفکیک جنسیت شرکت‌کنندگان

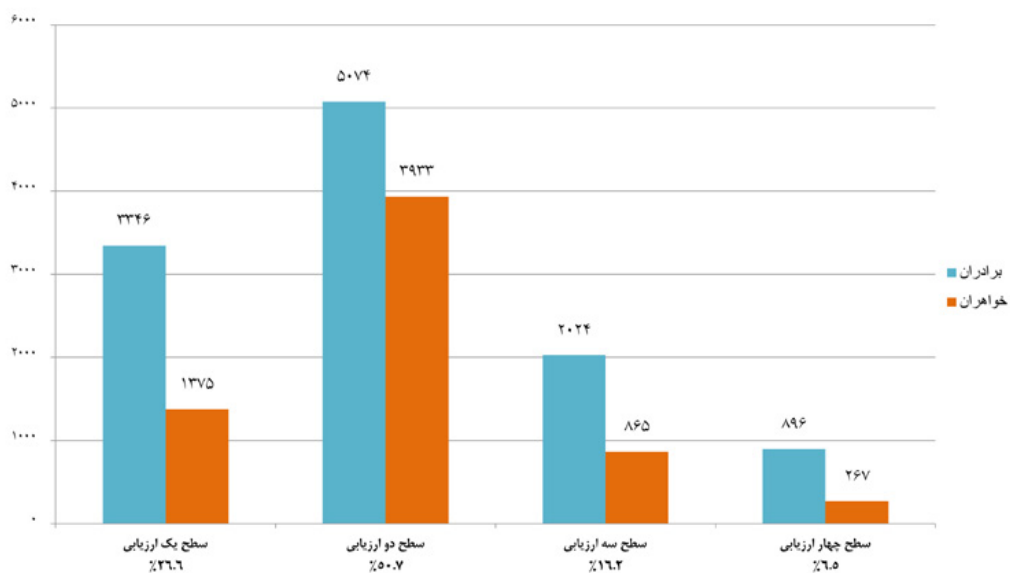
آثار یازدهمین جشنواره به تفکیک دبیرخانه‌های استانی

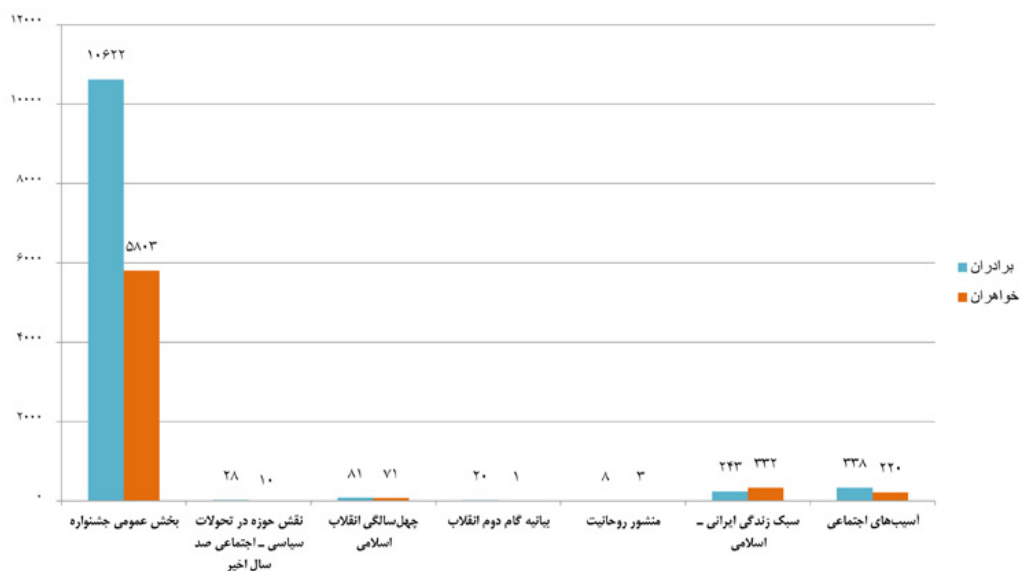
آثار یازدهمین جشنواره به تفکیک جنسیت شرکت کنندگان و قالب اثر

مدرك تحصيلي غيرحوزوي شركت‌كنندگان در يازدهمين جشنواره

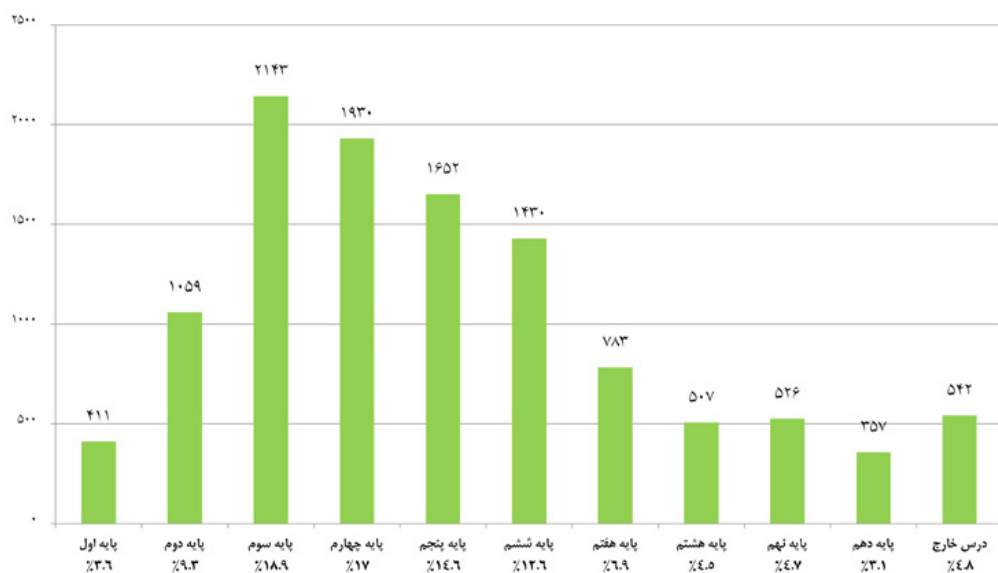

آثار یازدهمین دوره بر اساس سطح ارزیابی جشنواره به تفکیک جنسیت

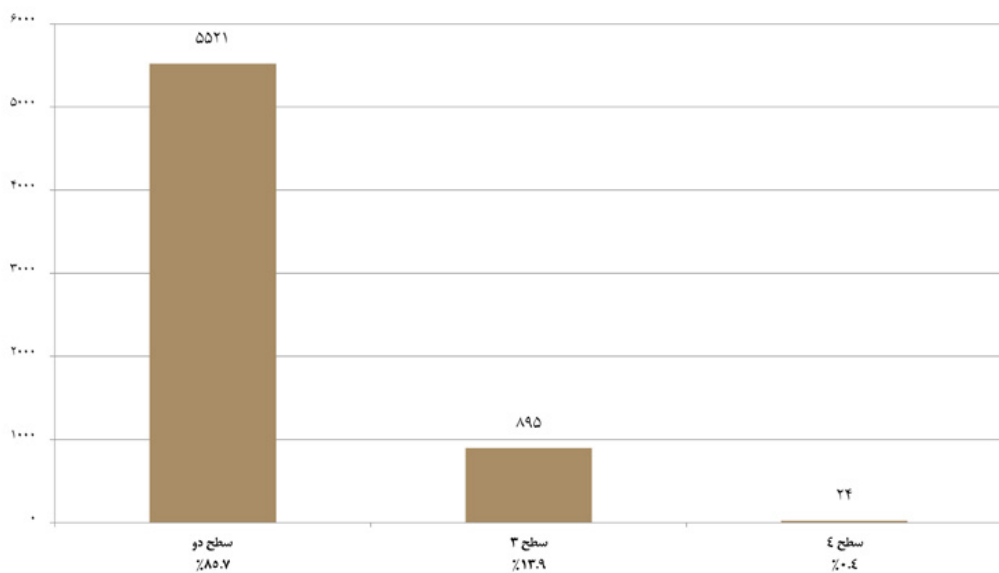

میزان مشارکت طلاب در بخش عمومی و شش موضوع بخش ویژه
جشنواره به تفکیک جنسیت

جشنواره یازدهم از نگاه آمار

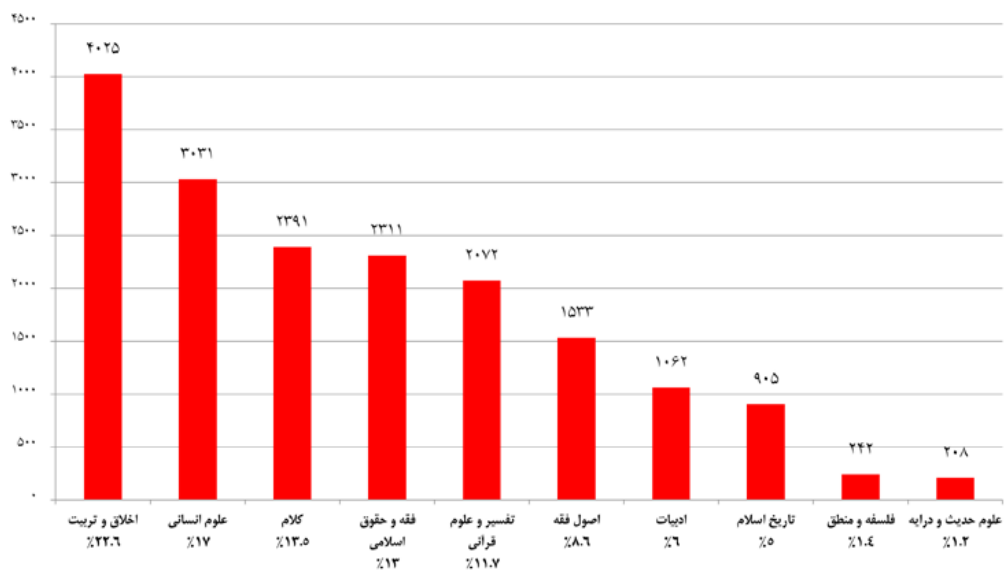

آثار برادران به تفکیک پایه تحصیلی شرکت‌کنندگان

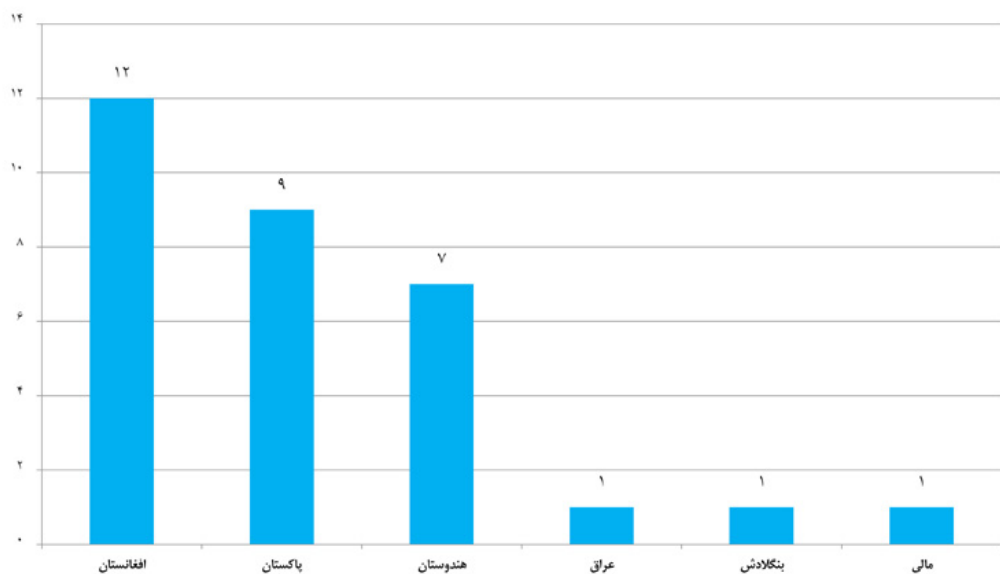

آثار خواهران به تفکیک سطح تحصیلی شرکت‌کنندگان

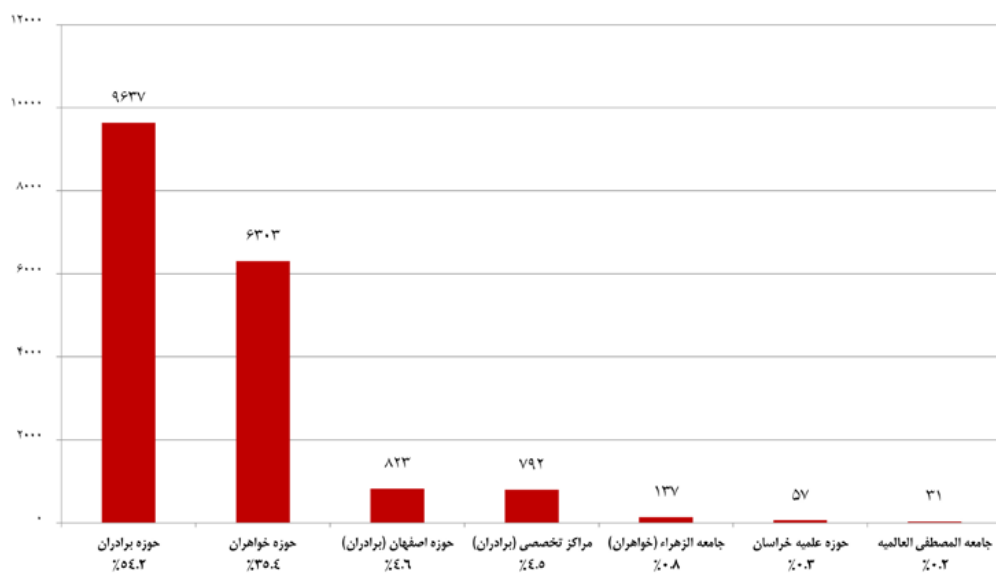
جشنواره یازدهم از نگاه آمار

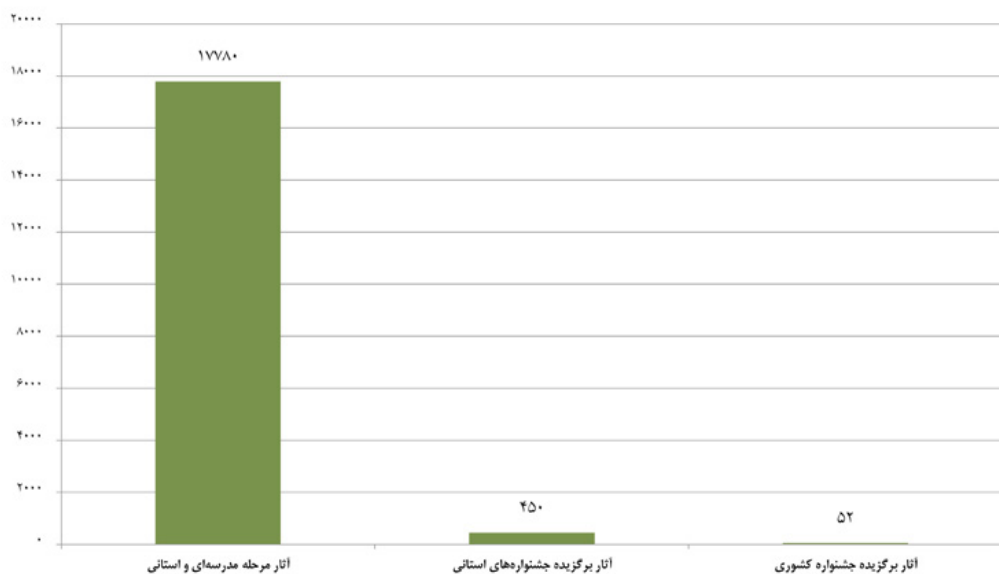
آثار یازدهمین جشنواره به تفکیک گروه علمی

شرکت‌کنندگان غیر ایرانی یازدهمین جشنواره

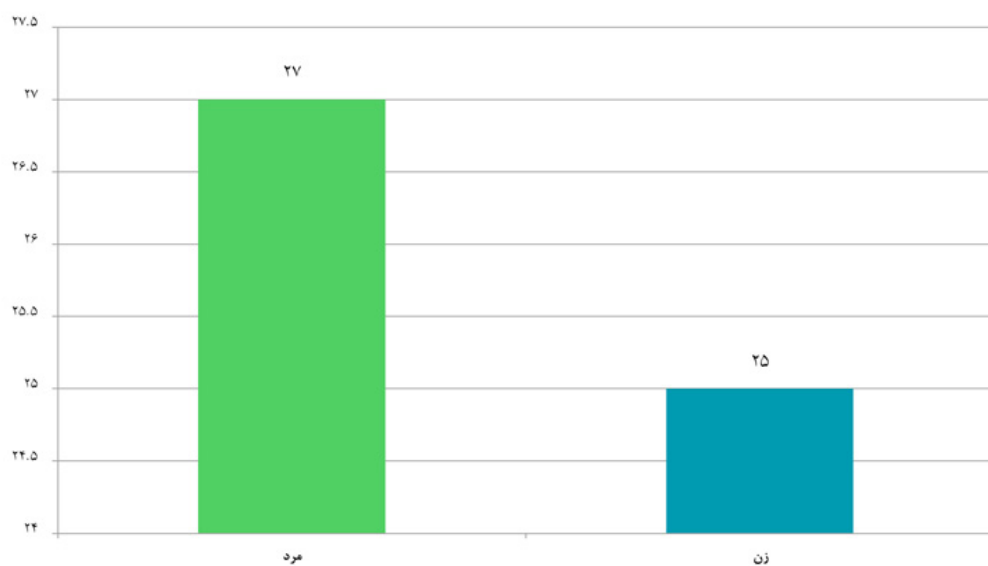

آثار یازدهمین جشنواره بر اساس مرکز تحصیلی شرکت‌کنندگان

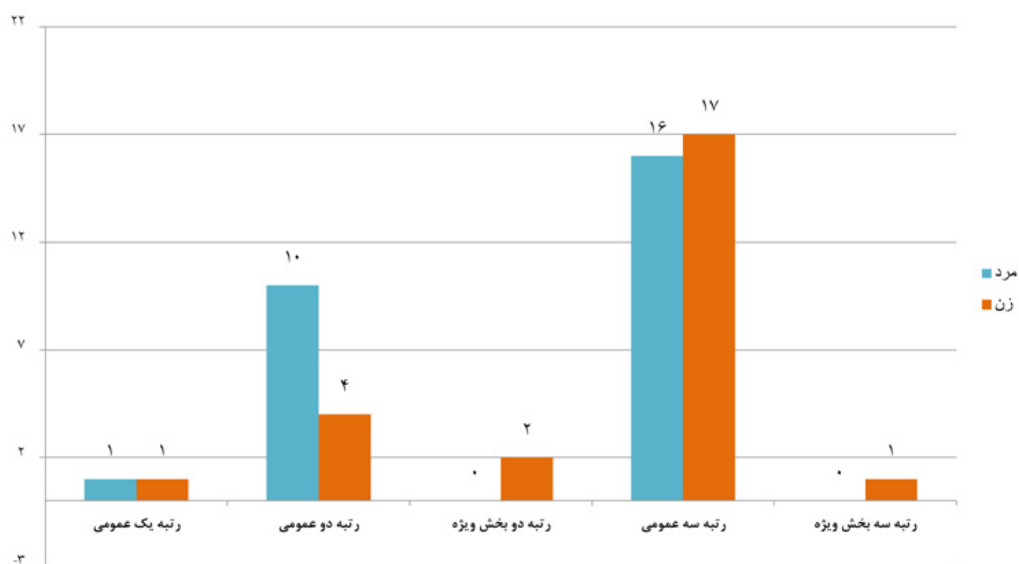

آثار برگزیده یازدهمین جشنواره به تفکیک مراحل جشنواره

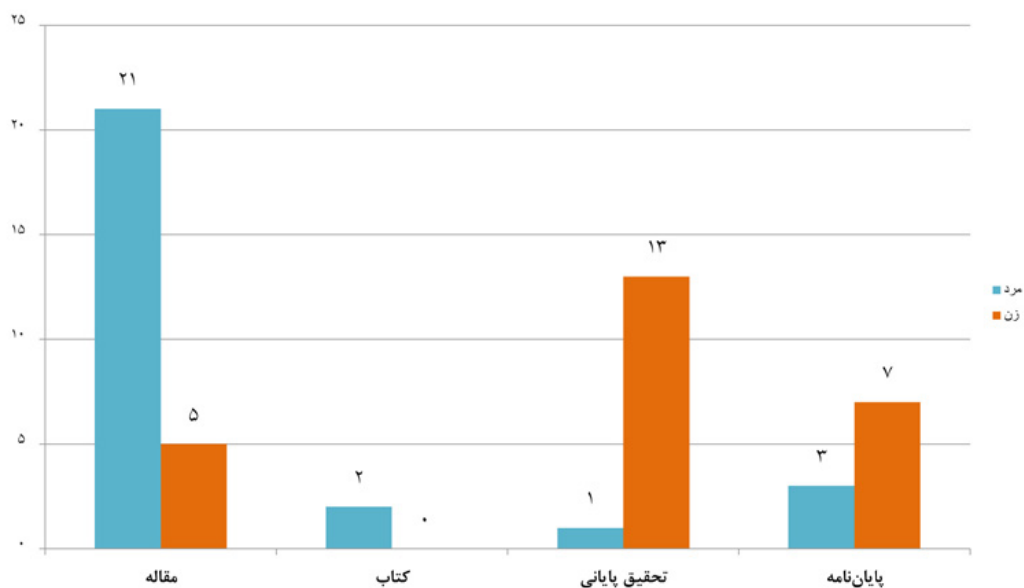
جشنواره یازدهم از نگاه آمار

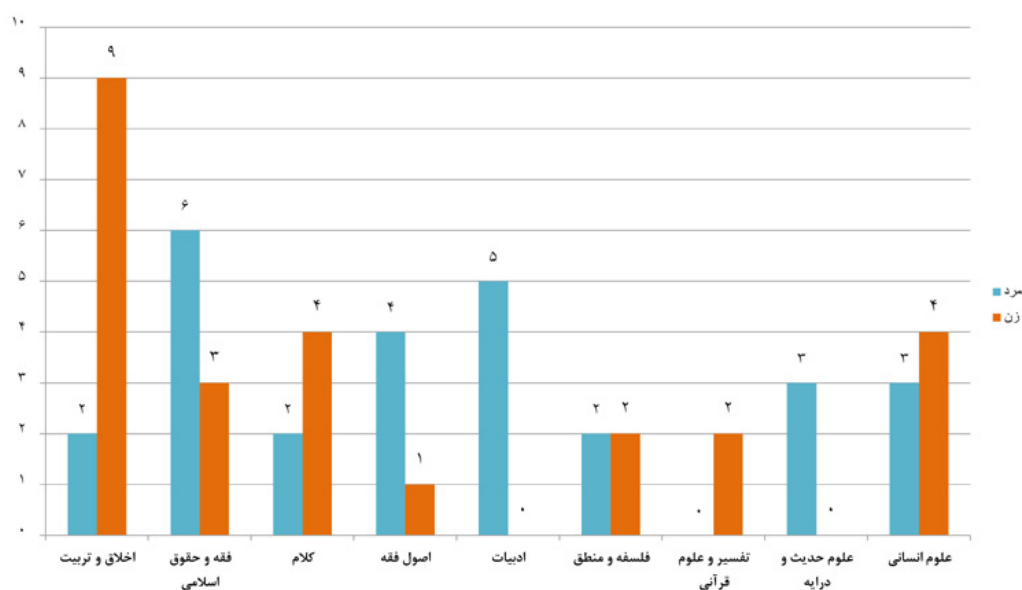
آثار برگزیده یازدهمین جشنواره به تفکیک جنسیت شرکت‌کننده

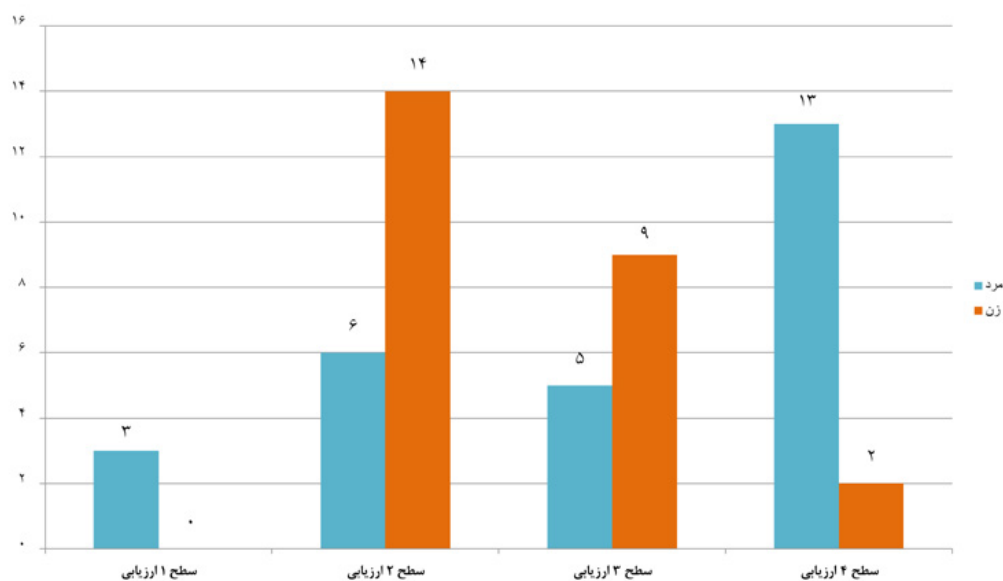
آثار برگزیده یازدهمین جشنواره به لحاظ رتبه و به تفکیک جنسیت

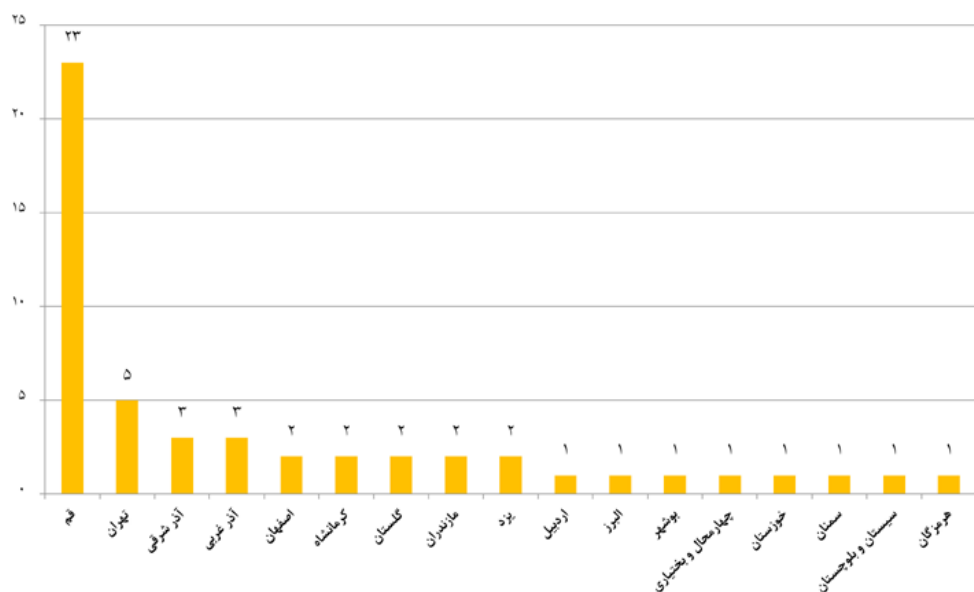
آثار برگزیده یازدهمین جشنواره به لحاظ قالب اثر به تفکیک جنسیت

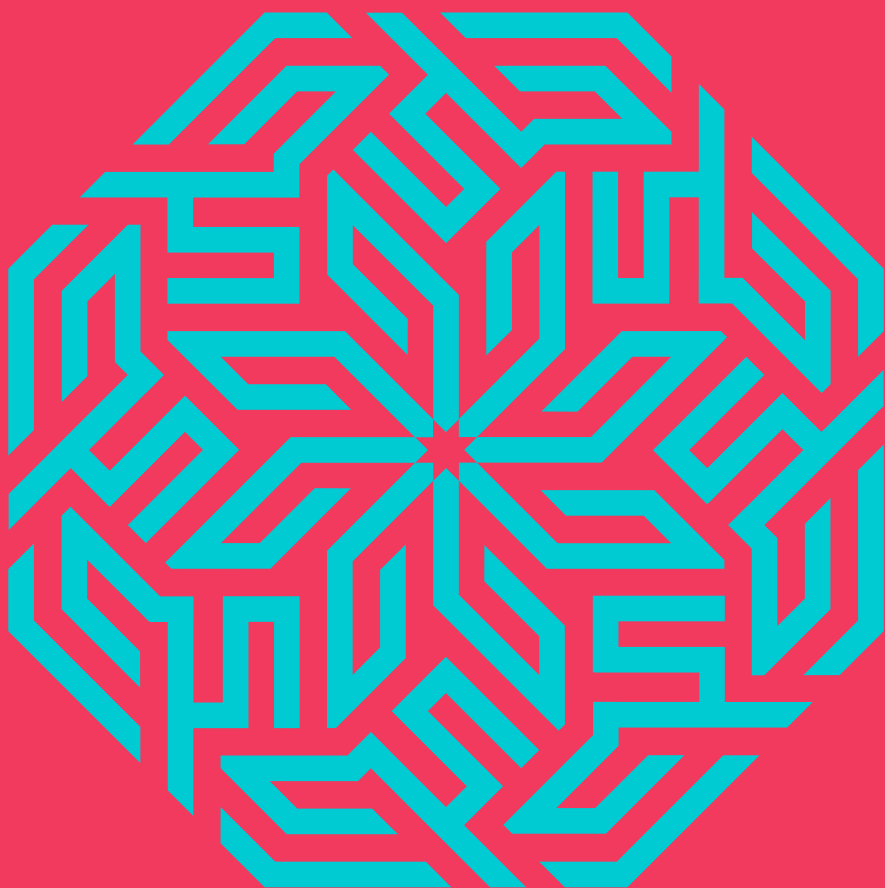
آثار برگزیده یازدهمین جشنواره به لحاظ گروه علمی
به تفکیک جنسیت

آثار برگزیده یازدهمین جشنواره به لحاظ سطح ارزیابی جشنواره
به تفکیک جنسیت

آثار برگزیده یازدهمین جشنواره بر اساس استان

منتخبین جشنواره

فهرست برگزیدگان یازدهمین جشنواره علامه حلی (ره)

مقاله سطح ۱

ردیف	تصویر	نام و نام خانوادگی	نام اثر	گروه علمی	استان و مدرسه	نوع انتخاب
۱		محمدصادق عظیمی	معناپژوهی جامع حصر در موضوع له انما	ادبیات	حقانی قم	برگزیده رتبه ۲
۲		سید محمد ربانی	ملاک متعلقات شبه جمله	ادبیات	حقانی قم	برگزیده رتبه ۲
۳		علی تحویلیان	بررسی معنای باب اشتغال با مبنای کتاب معانی النحو در قرآن کریم	ادبیات	امام محمد باقر (ع) قم	برگزیده رتبه ۳

مقاله سطح ۲

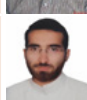
ردیف	تصویر	نام و نام خانوادگی	نام اثر	گروه علمی	استان و مدرسه	نوع انتخاب
۱		محسن بالدی	إغتياب المخالف في الفقه الإمامي	فقه و حقوق اسلامی	امام خمینی اهواز	برگزیده رتبه ۱
۲		حسین حسینی قهی	علم الإمام باللسنة و اللغات في نقد آراء أحمد الحسن في كتاب عقائد الإسلام	کلام	الغدیر تهران	برگزیده رتبه ۲
۳		روح‌الله بروجردی	حقیقت و اعتبار اطلاق مقامی	اصول فقه	شهیدین قم	برگزیده رتبه ۳
۴		احمد جوادی فر	بررسی ادبی . کلامی نوع خبر مقدر در کلمه طیبه «لا اله الا الله»	ادبیات	امام محمد باقر (ع) قم	برگزیده رتبه ۳
۵		امیرحسین گرچی	تعلیق در عقود از منظر فقه امامیه و قانون مدنی	فقه و حقوق اسلامی	امام خمینی (ره) گرگان	برگزیده رتبه ۳
۶		فاطمه‌السادات طباطبایی هارونی	آسیب‌های روانی . جسمی فضای مجازی بر نوجوانان	علوم انسانی	حضرت زینب (س) یزد	برگزیده رتبه ۳ بخش ویژه

منتخبین جشنواره

مقاله سطح ۳

ردیف	تصویر	نام و نام خانوادگی	نام اثر	گروه علمی	استان و مدرسه	نوع انتخاب
۱		فاطمه عباسزاده چاری	بررسی مسأله امامت از دیدگاه خواجه نصیر طوسی و غزالی	کلام	الزهراء (س) بابل	برگزیده رتبه ۳
۲		موسی رضوی مقدم	بررسی فقهی پیوند اعضاء	فقه و حقوق اسلامی	امام صادق (ع) اردکان	برگزیده رتبه ۳
۳		محمد مهدی فامیل محمدی	گستره اعتبار امارات نقلی بر اساس مبانی محقق بروجردی و محقق خویی	اصول فقه	قائم (عج) تهران	برگزیده رتبه ۳
۴		نوش آفرین مرسلی	معناشناسی واژه عذاب در قرآن کریم با تأکید بر روابط هم‌نشینی و جانشینی	تفسیر و علوم قرآنی	عالی معصومیه (س) بوشهر	برگزیده رتبه ۳

مقاله سطح ۴

ردیف	تصویر	نام و نام خانوادگی	نام اثر	گروه علمی	استان و مدرسه	نوع انتخاب
۱		محمد حسن نحوی	نقد نظریه اکثر؛ با تأکید بر دیدگاه آیت الله شبیری زنجانی	علوم حدیث و درایه	شهیدین قم	برگزیده رتبه ۲
۲		محسن رفعت	حدیث دوبارزادگی امام صادق (ع) از ابوبکر در ترازوی نقد	علوم حدیث و درایه	طلبه آزاد قم	برگزیده رتبه ۲
۳		رسول عطایی	واکاوی محتوایی روایات نهی از روستاننشینی	علوم حدیث و درایه	طلبه آزاد قم	برگزیده رتبه ۲
۴		محمد طاهر آسا	قلمرو نفوذ شرط در عفو از قصاص در فقه امامیه	فقه و حقوق اسلامی	طلبه آزاد قم	برگزیده رتبه ۲
۵		رحیم دهقان	Ethical challenges of kidney sale: A review of three major assumptions based on the theories of Tabataba'i	اخلاق و تربیت	طلبه آزاد قم	برگزیده رتبه ۲
۶		سیده فائزه صفدرزاده	تجربه زیسته والدین موفق در مواجهه با فضای مجازی	اخلاق و تربیت	عالی	برگزیده رتبه ۲ بخش ویژه

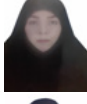
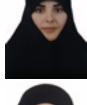
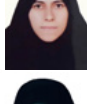
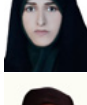
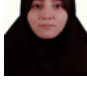

ردیف	تصویر	نام و نام خانوادگی	نام اثر	گروه علمی	استان و مدرسه	نوع انتخاب
۷		سیده زینب رضوانی	نگرش به فرزندآوری : نقش سبک زندگی اسلامی و ویژگی‌های جمعیت‌شناختی	علوم انسانی	جامعه‌الزهراء (س) قم	برگزیده رتبه ۳
۸		علی رازی زاده	شخصیت‌پردازی مطلوب در فیلم‌های انقلابی با مطالعه موردی فیلم آژانس شیشه‌ای براساس الگوهای نشانه . معناشناسی	علوم انسانی	طلبه آزاد قم	برگزیده رتبه ۳
۹		سعید محمدیگی	An Integrative Study of the Relationship between Resistive Economy and Islamic Economics	علوم انسانی	ستیه (ع) قم	برگزیده رتبه ۳
۱۰		حمید شخم‌گر	تبیین صحیح نظریه تصویب و نقد آن	اصول فقه	طلبه آزاد قم	برگزیده رتبه ۳
۱۱		مهدی مؤمنی	التجلی و مراتبه من منظور الشیخ نجم الدین الرازی ومحیی الدین بن عربی	فلسفه و منطق	ایروانی تهران	برگزیده رتبه ۳
۱۲		مجتبی گلی‌زاده	قواعد و قرائن احراز ظهور از منظر شیخ انصاری	اصول فقه	طلبه آزاد قم	برگزیده رتبه ۳
۱۳		حسین شکریان	بررسی حکم فقهی اخراج متاع از حرز در حال هیپنوتیزم	فقه و حقوق اسلامی	طلبه آزاد قائم‌شهر	برگزیده رتبه ۳

تحقیق پایانی سطح ۲

ردیف	تصویر	نام و نام خانوادگی	نام اثر	گروه علمی	استان و مدرسه	نوع انتخاب
۱		رقیه حبیبی	نشانه‌های آخرالزمان در مکتب صهیونیسم مسیحی	کلام	صادقیه (ع) تبریز	برگزیده رتبه ۲
۲		منیره کول	بررسی آسیب‌های اجتماعی زنان خیابانی و راهکارهای مقابله با آن از دیدگاه اسلام	علوم انسانی	زینبیه (س) زهک	برگزیده رتبه ۲ بخش ویژه
۳		سمیه عباسی‌پور	بررسی مصادیق رزق و روزی از منظر قرآن و روایات	اخلاق و تربیت	فاطمه‌الزهراء (س) هشتگرد	برگزیده رتبه ۳

منتخبین جشنواره

ردیف	تصویر	نام و نام خانوادگی	نام اثر	گروه علمی	استان و مدرسه	نوع انتخاب
۴		فاطمه ارشادی فرد	رابطه «فلسفه برای کودکان و نوجوانان» با تعلیم و تربیت اسلامی	اخلاق و تربیت	فاطمه الزهراء (س) تهران	برگزیده رتبه ۳
۵		فاطمه خیرآبادی	شیوه‌های نهاده‌سازی حیا در جامعه	اخلاق و تربیت	الزهراء (س) ارومیه	برگزیده رتبه ۳
۶		لیلی اکبری	سبک زندگی اجتماعی در سیره رضوی	اخلاق و تربیت	فاطمه الزهراء (س) چاپاره	برگزیده رتبه ۳
۷		حمیده بیاضی	اوصاف و مفاسد نظام اترافی از دیدگاه آیات و روایات	اخلاق و تربیت	الزهراء (س) بندرعباس	برگزیده رتبه ۳
۸		اسماء غلامی	راه‌های درمان اضطراب از دیدگاه اسلام	اخلاق و تربیت	فاطمه الزهراء (س) اسلام‌آباد غرب	برگزیده رتبه ۳
۹		سید علی طباطبایی دستجردی	معناشناسی حدوث و ثبوت در نحو و بلاغت و مطابقت آن با قرآن	ادبیات	رشد قم	برگزیده رتبه ۳
۱۰		سمیرا عبدالله‌زاده	حضانت اطفال و ضمانت اجرای آن در فقه	فقه و حقوق اسلامی	فاطمه الزهراء (س) سلماس	برگزیده رتبه ۳
۱۱		سارا کوهستانی نجفی	مصادیق حجاب‌های نورانی و ظلمانی نفس از دیدگاه عرفای اسلامی	فلسفه و منطق	زینبیه (س) کرج	برگزیده رتبه ۳
۱۲		زینب بیک‌زاده	عوامل مؤثر در کاهش فرزندآوری در خانواده ایرانی	علوم انسانی	فاطمیه (س) مشکین شهر	برگزیده رتبه ۳
۱۳		زهره امینی باغظیفونی	شیوه‌های همسراری در سیره فاطمی و علوی	اخلاق و تربیت	امام خمینی (ره) کرمانشاه	برگزیده رتبه ۳
۱۴		مرضیه مجیدزاده دولت‌آباد	دیدگاه ملاصدرا درباره ضرورت فلسفی وجود بدن اخروی و کیفیت آن در جهان پس از مرگ	فلسفه و منطق	صادقیه (ع) تبریز	برگزیده رتبه ۳

پایان‌نامه سطح ۳

ردیف	تصویر	نام و نام خانوادگی	نام اثر	گروه علمی	استان و مدرسه	نوع انتخاب
۱		عاطفه آخوندی	سنجش میزان انطباق عملکرد بانکداری بدون ربا، با شاخص‌های اسلامی	فقه و حقوق اسلامی	مؤسسه آموزش عالی حوزوی الزهراء(س) گرگان	برگزیده رتبه ۱
۲		زکیه فلاح	عصمت امام در آیه تطهیر با تأکید بر شبهات کتاب «الامامة والنص»	کلام	جامعه الزهراء(س) قم	برگزیده رتبه ۲
۳		علی قدردان قراملکی	تحلیل و بررسی سیر تطور نظریه کسب اشاعره از زمان پیدایش تا معاصر	کلام	طلبه آزاد قم	برگزیده رتبه ۲
۴		فاطمه رسولی	بررسی شبهات جدید بهائیت (بر اساس کتاب گلگشتی در قرآن)	کلام	جامعه الزهراء(س) قم	برگزیده رتبه ۲
۵		حمیده حیدری جونتقانی	جایگاه تدریج در بیان و اجرای احکام	اصول فقه	مرکز تخصصی معصومیه(س) شهرکرد	برگزیده رتبه ۲
۶		سعید محمدپور	شرایط، قلمرو و مراتب مسئولیت اخلاقی در قرآن و حدیث	اخلاق و تربیت	طلبه آزاد قم	برگزیده رتبه ۳
۷		مهناز سلمانی	سقط جنین و امر مطلق کانت؛ تبیین و نقد	اخلاق و تربیت	الزهراء(س) خوی	برگزیده رتبه ۳
۸		مرضیه رنجبر	تطبیق آیات جهاد در "التفسیر الکاشف" و "فی ظلال القرآن"	تفسیر و علوم قرآنی	مؤسسه آموزش عالی حوزوی فاطمه الزهراء(س) اصفهان	برگزیده رتبه ۳
۹		محمد فتوحی	تبیین معنی اللیل والنهار	فقه و حقوق اسلامی	طلبه آزاد قم	برگزیده رتبه ۳
۱۰		فاطمه صادقی	بررسی مبانی فقهی شروط ۱۲ گانه سند نکاحیه با تأکید بر شرط عدم ازدواج مجدد	فقه و حقوق اسلامی	مرکز تخصصی عصمتیه سمنان	برگزیده رتبه ۳

کتاب سطح ۴

ردیف	تصویر	نام و نام خانوادگی	نام اثر	گروه علمی	استان و مدرسه	نوع انتخاب
۱		عباس عیسی‌زاده	اسلام‌هراسی در رسانه‌های غربی	علوم انسانی	طلبه آزاد قم	برگزیده رتبه ۲
۲		سید محمدحسن طباطبایی	مقایسه تفاسیر معاصر اصالت وجود	فلسفه و منطق	طلبه آزاد قم	برگزیده رتبه ۳

دوازدهمین جشنواره علامه حلی

فراخوان مقاله، کتاب، تحقیق پایانی و پایان نامه در موضوعات
علوم اسلامی و علوم انسانی مرتبط با حوزه دین

آخرین مهلت ثبت نام و ارسال آثار: ۳۱ فروردین ۱۳۹۹

اطلاعات بیشتر و ثبت نام: www.jhelli.ir

موضوعات بخش ویژه جشنواره:

□ بیانیه گام دوم انقلاب

□ الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت

نگاهی گذرا به مراسم دهمین جشنواره

نگاهی گذرا به مراسم دهمین جشنواره

مراسم اختتامیه دهمین جشنواره علامه حلی (ره)، روز پنج‌شنبه ۱۶ اسفند ۱۳۹۷ در تالار قدس مجتمع آموزش عالی امام خمینی (ره) در قم برگزار شد.

در این مراسم که با سخنرانی آیت‌الله العظمی جعفر سبحانی، از مراجع عظام تقلید، آیت‌الله مرتضی مقتدایی، عضو شورای عالی حوزه‌های علمیه و حجت‌الاسلام والمسلمین عبدالکریم بهجت‌پور، مدیر حوزه‌های علمیه خواهران برگزار شد، از برترین آثار پژوهشی طلاب جوان سراسر کشور تقدیر به عمل آمد. دبیر جشنواره نیز در گزارشی، فرایند اجرای دهمین دوره را تشریح و تحلیلی از یک دهه برگزاری این جشنواره ارائه کرد و در پایان این مراسم از صاحبان ۳۴ اثر برگزیده این دوره با اهدای تندیس جشنواره، لوح تقدیر و جایزه نقدی تجلیل شد.

آیت‌الله العظمی جعفر سبحانی:

ضرورت کمک گرفتن از بزرگان در پژوهش موضوعات حساس

دهمین جشنواره علامه حلی (ره)

مراسم تقدیر از برترین آثار پژوهشی طلاب جوان سراسر کشور

ایشان افزودند: نزول اولین آیات قرآن به‌سان اولین سخنرانی رئیس جمهور کشورهاست. در اولین سخنرانی یک رئیس جمهور، نقطه‌نظرات اصلی منعکس می‌شود. در اولین آیات نازل شده از سوی خداوند نامی از قلم برده شده و

حضرت آیت‌الله العظمی جعفر سبحانی، از مراجع معظم تقلید شیعیان و سخنران ویژه مراسم اختتامیه دهمین جشنواره علامه حلی (ره) گفتند: در عظمت قلم همین کافی است که اولین آیات قرآن درباره قلم بوده است.

باید به قلم اهمیت بیشتری داده شود،
چون اثر آن محدود به یک جغرافیا نیست و
قلم ثبات بیشتری دارد.

و استجاب می‌رسد، صدای قلم دانشمندان، صدای پای سربازان در میدان جهاد و صدای ریسندگی زنان در خانه. در قدیم نوشتن قلم‌ها صدای خاصی داشت. منظور روایت این است. با قلم شیخ مفیدها و کلینی‌ها شیعه حفظ و گسترش پیدا کرد. درباره صدای پای سربازان که در روایت آمده است اگر جوانان در جنگ تحمیلی رشادت نمی‌کردند وضعیت ما این گونه نبود.

ایشان درباره آثار و برکات جشنواره علامه حلی (ره) گفتند: نوشتن، نویسندگی را در فرد ایجاد می‌کند و صدها نفر را در مسیر نویسندگی قرار می‌دهد. همچنین موضوعات تحقیق می‌شوند و اگر چندین نفر درباره موضوعی بنویسند عصاره اینها تحقیق عالی‌تری می‌شود.

مرجع تقلید شیعیان در بیان پیشنهاداتی برای دست‌اندرکاران جشنواره علامه حلی (ره) اظهار داشتند: موضوعات فراخوان مشخص و معین باشد و در هر موضوعی اثر ارسال نشود. از سوی دیگر، مصادر و منابع هم به پژوهش‌گران نشان داده و ارائه شود. باید به قلم اهمیت بیشتری داده شود، چون اثر آن محدود به یک جغرافیا نیست و قلم ثبات بیشتری دارد. همچنان که خداوند به قلم قسم می‌خورد، آثار حوزوی به گونه‌ای باید باشند که بتوان بر آن قسم خورد. همچنین هر اثری نوشته نشود و اگر موضوع حساس است از بزرگان کمک گرفته شود.

این اهمیت قلم را در مکتب خاتم الانبیاء (ص) می‌رساند و خداوند به قلم قسم می‌خورد.

مرجع تقلید شیعیان ادامه دادند: قسم به چیزی در قرآن دو مطلب را می‌رساند: اول به خاطر قداست آن چیز است؛ مثل قسم به عمر پیامبر (ص) و دوم، موضوع قسم اسراری دارد که ما را به آن اسرار متوجه کند تا مخاطب را به تحقیق وادارد. اگر خداوند به قلم قسم می‌خورد به خاطر اسرار قلم است و چیزی که تمدنی را به تمدن دیگر منتقل می‌کند، قلم می‌باشد و اگر قلم نبود، تمدن‌ها منتقل نمی‌شدند. قلم علوم اولین را به آخرین منتقل می‌کند. قلم احترام دارد و به همین خاطر قرآن به آن قسم می‌خورد.

ایشان به شبهه‌ای از وهابیت اشاره کردند و گفتند: کجایند وهابی‌هایی که می‌گویند قسم به غیر خدا جایز نیست؟! قسم‌های قرآن به غیر خدا زیاد است. آنها می‌گویند این از خصایص خداوند است. در حالی که قرآن، کتاب راهنما و هدایت است و قسم به غیر خدا جایز است مگر در محاکم که باید لفظ جلاله و یا جانشین لفظ جلاله باشد و دلیلی نداریم که فقط خدا می‌تواند به غیر قسم بخورد.

آیت‌الله العظمی سبجانی در ادامه گفتند: امام صادق (ص) در حدیثی می‌فرماید که سه چیز است پرده‌ها را پاره می‌کند و دعا به مقام ربوبی

آیت‌الله مرتضی مقتدایی:

**جشنواره علامه حلی (ره)
رشد کمی و کیفی
محسوسی داشته است**

آیت‌الله مرتضی مقتدایی، عضو شورای عالی حوزه‌های علمیه، در مراسم اختتامیه دهمین جشنواره علامه حلی (ره) گفت: هدف از برگزاری این جشنواره تشویق طلاب جوان به تحقیق و پژوهش و تولید علم در قالب کتاب، مقاله و تحقیقات پایانی است.

آیت‌الله مقتدایی افزود: در اولین دوره برگزاری جشنواره علامه حلی (ره) ۲۲۰۰ اثر به دبیرخانه ارسال شد اما امروز در دهمین دوره آن ۲۲ هزار اثر ارائه شده است. یعنی بیش از ۲۰ هزار اثر به تعداد آثار اضافه شده است. این نشان دهنده مؤثر بودن برگزاری این جشنواره‌ها و تشویق طلاب خواهر و برادر برای تولید علم و تلاش بیشتر است و بر طبق گفته مسئولان، آثار از نظر کیفی هم رشد محسوسی داشته است.

وی با بیان اینکه هم خود قلم و هم چیزهایی که با قلم نوشته می‌شود، مهم هستند، افزود: قلم آن قدر مهم است که خداوند در قرآن دو بار به قلم قسم می‌خورد. چون به وسیله نوشته، مطالب به دیگران نیز منتقل می‌شود و باقی می‌ماند و دیگران مطالعه، گفتگو و مباحثه می‌کنند و چیزی بر علم اضافه می‌شود. به وسیله نوشتن است که تمام علوم منتقل می‌شود.

عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم همچنین افزود: علاوه بر اینکه خداوند به قلم قسم می‌خورد، اهل بیت (ع) نیز در روایات تشویق می‌نند قلم به دست بگیریم و تحقیق کنیم. در روایتی آمده است که "قیدوا العلم بالکتابه" علم باید نوشته شود. امام صادق (ع) به مفضل بن عمر می‌فرماید: احادیثی که از ما می‌شنوی بنویس و پیش برادرانت منتشر کن. اگر مرگت رسید کتاب‌هایت را به عنوان ارث و میراث پیش فرزندان بگذار تا این علوم بماند و در آینده زمانی که وضعیت آشفتگی و هرج و مرج پیش آید مردم انس نمی‌گیرند مگر به این کتاب‌ها.

وی درباره شخصیت علامه حلی (ره) نیز گفت: جشنواره به نام علامه حلی است. طلاب زندگی علامه که از نوابغ شیعه است را مطالعه کرده و الگو بگیرند. مرحوم طریحی می‌گوید من ۵۰۰ تألیف علامه را به قلم خود ایشان دیده‌ام.

آیت‌الله مقتدایی خطاب به طلاب جوان گفت: به اثری که در جشنواره مورد قبول واقع شده اکتفا نکنید و راه را ادامه دهید. از این اثر به اثر دیگر منتقل شوید و تحقیق عمیق‌تر و گسترده‌تر شود تا به برکت این جشنواره تولید پژوهش را به حد اعلی برسانیم.

افزایش آثار جشنواره علامه حلی (ره)
نشان دهنده مؤثر بودن برگزاری این
جشنواره‌ها و تشویق طلاب خواهر و برادر برای
تولید علم و تلاش بیشتر است.

حجت‌الاسلام والمسلمین عبدالکریم بهجت‌پور

مبطل السحر تلاش‌های دشمن وجود پژوهش‌گران فعال، هشیار و عاقبت‌اندیش است

حجت‌الاسلام والمسلمین بهجت‌پور افزود: انقلاب اسلامی ایران معجزه قرن است. انقلاب ایران، فضایی را برای ما و جهانیان گشود و هر آنچه که آرزوهای فطری بشر است، پاسخ داد. اما در برابر این معجزه، فراعنه ساکت نشستند و ساحران را برای مقابله آوردند.

حجت‌الاسلام والمسلمین عبدالکریم بهجت‌پور، مدیر حوزه‌های علمیه خواهران، در مراسم اختتامیه دهمین جشنواره علامه حلی (ره) گفت: اگر پژوهش‌های ما در جهت پاسخ به سؤال اصلی نباشد، کم‌اثر خواهد بود.

چیزی که باید در حوزه‌های علمیه صورت گیرد، احساس مسئولیت طلابی است که خداوند قدرت پژوهش و نوآوری را در وجودشان به ارمغان گذاشته است و اگر احساس مسئولیت در جان ما شکل بگیرد گسترده‌تر از نظام آموزشی حوزه به فعالیت علمی دامن خواهیم زد.

اهل بیت (ع) حساس می‌کنند و ما باید از این فرصت استفاده کرده و تشیع را تبلیغ کنیم. باید هشیار باشیم و تن به پژوهش‌های سنگین دهیم و ایمان به مکتب داشته و از مکتب دفاع کنیم.

حجت الاسلام والمسلمین بهجت پور با بیان اینکه قرآن سیر معناداری از پیشرفت را برای ما طراحی کرده است، افزود: بیانات رهبر معظم انقلاب درباره روند ورود به تمدن نوین اسلامی مبنای قرآنی دارد و اگر بناست این حرکت درست انجام شود چله اول باید به چله دوم وصل شود و اندیشه‌های خود را به صورت تمدن ساز عرضه کنیم. همچنین سبک‌ها، روش حرکت، روش گفتمان و انتقال فرهنگ به عصرهای بعد اهتمام حوزه‌های علمیه را می‌طلبد.

وی در پایان گفت: چیزی که باید در حوزه‌های علمیه صورت گیرد، احساس مسئولیت طلابی است که خداوند قدرت پژوهش و نوآوری را در وجودشان به ارمغان گذاشته است و اگر احساس مسئولیت در جان ما شکل بگیرد گسترده‌تر از نظام آموزشی حوزه به فعالیت علمی دامن خواهیم زد.

وی افزود: سحر دشمنان از جنس اقدام حضرت امام (ره) بود. آنان از جنس دین و مذهب استفاده کردند. دشمنان با شعبده بازی تلاش می‌کنند فروغ انقلاب را کم‌رنگ کنند. مطالعه میدانی در این چند دهه نشان می‌دهد که این اژدهای خفته بیدار شده، سرمایه‌گذاری می‌کنند و به دنبال تخریب چهره اسلام و معنویت هستند.

مدیر حوزه‌های علمیه خواهران با ذکر مصداقی از تلاش‌های دشمن ضد انقلاب ایران گفت: تلاش‌ها از زمان ضیاء الحق در پاکستان با تأسیس سه هزار مدرسه و تربیت بیش از یک میلیون طلبه و با شعار ضدیت با شیعه به میدان آمدند. عربستان برای جهان برنامه توسعه وهابیت را در دستور کار قرار داده است و روز به روز حس کینه و فاصله را تشویق می‌کنند. آنها در اروپا، آفریقا و اغلب کشورهای دنیا کار می‌کنند، کرسی‌های اسلام‌شناسی راه‌اندازی می‌کنند تا انقلاب را به زمین بزنند.

وی تأکید کرد: مبطل السحر تلاش‌های دشمن وجود پژوهش‌گران فعال، هشیار و عاقبت‌اندیش است که بتوانند به خوبی از این تهدیدها، فرصت بیافرینند. دشمنان جهان را درباره مکتب

حجت‌الاسلام والمسلمین محمد صالح مازنی، دبیر جشنواره علامه حلی(ره)

گزارش فرایند برگزاری دهمین جشنواره علامه حلی(ره)

حجت‌الاسلام والمسلمین مازنی افزود: کمیت آثار ده دوره جشنواره علامه حلی از گستره پژوهش میان طلاب جوان و گسترش ورود طلاب جوان در تولید آثار علمی حکایت می‌کند. وی همچنین گفت: براساس تجربه به دست آمده، در ادامه روند توسعه فراگیر جشنواره و با توجه به سیاست‌ها و مأموریت‌های مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه در خصوص مدرسه‌محوری، تقویت واحدهای آموزشی، واگذاری حداکثری

حجت‌الاسلام والمسلمین محمد صالح مازنی، دبیر جشنواره علامه حلی(ره) در ابتدای مراسم اختتامیه دهمین جشنواره علامه حلی(ره) اظهار داشت: از اولین آئین پایانی جشنواره علامه حلی(ره) در سال ۱۳۸۷ تا ۱۶ اسفند ۱۳۹۷ که شاهد برگزاری دهمین اختتامیه آن هستیم، ده سال می‌گذرد. آثار ارائه شده به جشنواره از ۲۲۴۹ اثر در اولین دوره، به ۲۱۹۹۶ اثر در دوره جاری رسیده است.

بخشی از استعداد‌های برتر پژوهشی از رهگذر جشنواره شناسایی شده است. حمایت از این استعدادها و قرار گرفتن منتخبین در چرخه برنامه‌ریزی‌های پسینی از جمله فعالیت‌های دبیرخانه جشنواره است.

۱۶۹۹ تحقیق پایانی و برادران ۳۰۵ تحقیق پایانی و خواهران ۲۴۲ پایان‌نامه و برادران ۲۶۶ پایان‌نامه تدوین کردند.

دبیر دهمین جشنواره علامه حلی (ره) ادامه داد: طلاب جوان افغانستانی با ارائه بیست و یک اثر، هندوستانی پنج اثر، پاکستانی و عراقی هر کدام چهار اثر و ترکیه و کانادا هر کدام یک اثر در این رقابت شرکت کردند.

وی درباره تعداد و کمترین و بیشترین اثر در گروه‌های علمی این دوره اظهار داشت: گروه «کلام» و «اخلاق و تربیت» به ترتیب با هشت و هفت اثر برگزیده بیشترین، و گروه‌های «تاریخ اسلام» و «علوم حدیث و درایه» هر کدام با یک اثر برگزیده کمترین سهم برگزیدگان را به خود اختصاص دادند.

حجت‌الاسلام والمسلمین مازنی نظام‌دار بودن جشنواره، متکی بودن بر مشارکت، مداوم و مستمر بودن، گام مهمی بودن در برنامه‌ریزی پژوهش و مبتنی بودن بر تفکر راهبردی و بلندمدت را اصول و مفروضات این جشنواره عنوان کرد.

وی در پایان گفت: دبیرخانه جشنواره علامه حلی (ره) در مسیر حرکت به سوی تمدن‌سازی نوین اسلامی، «بیانیه گام دوم» و «منشور روحانیت امام خمینی» را به عنوان بخش ویژه جشنواره یازدهم در کنار موضوعات «نقش حوزه در تحولات سیاسی-اجتماعی صد سال اخیر»، «آسیب‌های اجتماعی»، «سبک زندگی ایرانی-اسلامی» و «چهل سالگی انقلاب اسلامی» به طلاب جوان پیشنهاد نموده و انتظار دارد دبیران استانی و معاونان و مسئولان پژوهش در جشنواره‌های مدرسه‌ای با مشارکت سایر ارکان تعلیم و تربیت در حوزه، نسبت به بررسی و تحقیق و پژوهش ذیل محورهای این سند راهبردی برنامه‌ریزی نمایند.

وظایف و امورات به آنان و تصمیم شورای سیاستگذاری جشنواره بر شبکه‌ای شدن ارزیابی‌ها، دستورالعمل مرحله مدرسه‌ای جشنواره تدوین و همزمان با فراخوان یازدهمین جشنواره دوره جشنواره به معاونت‌های پژوهش استانی حوزه برادران جهت اجرا ابلاغ شده است. حجت‌الاسلام والمسلمین مازنی درباره برگزاری جشنواره علامه حلی (ره) در همه استان‌ها عنوان کرد: دبیرخانه استانی این جشنواره در همه استان‌های کشور دایر شده است.

وی همچنین گفت: بخشی از استعداد‌های برتر پژوهشی از رهگذر جشنواره شناسایی شده است. حمایت از این استعدادها و قرار گرفتن منتخبین در چرخه برنامه‌ریزی‌های پسینی از جمله فعالیت‌های دبیرخانه جشنواره است.

حجت‌الاسلام والمسلمین مازنی در تشریح آثار ارائه شده به دبیرخانه دهمین جشنواره علامه حلی (ره)، اظهار داشت: ۲۱۹۹۶ اثر در قالب‌های کتاب، مقاله، تحقیق پایانی و پایان‌نامه به دبیرخانه ارسال شد. این آثار ابتدا در دبیرخانه‌های استانی مورد ارزیابی اجمالی و تفصیلی قرار گرفتند و ۳۸۷ اثر برگزیده آنها به دبیرخانه کشوری ارسال شد و در نهایت، پس از انجام ارزیابی‌های مختلف ۳۴ اثر برتر کشوری معرفی شدند.

وی افزود: برادران ۱۳۴۶۲ مقاله و خواهران ۵۷۰۱ مقاله تألیف کردند. ۳۲۷ کتاب توسط برادران و ۲۴ کتاب توسط خواهران تألیف شد. خواهران

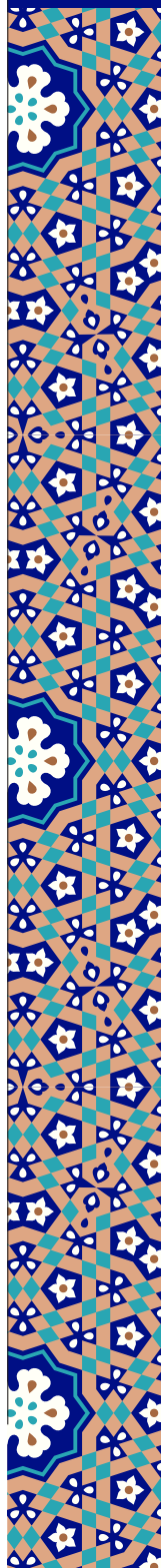
گزارش تصویری اختتامیه دهمین جشنواره علامه حلی (ره)

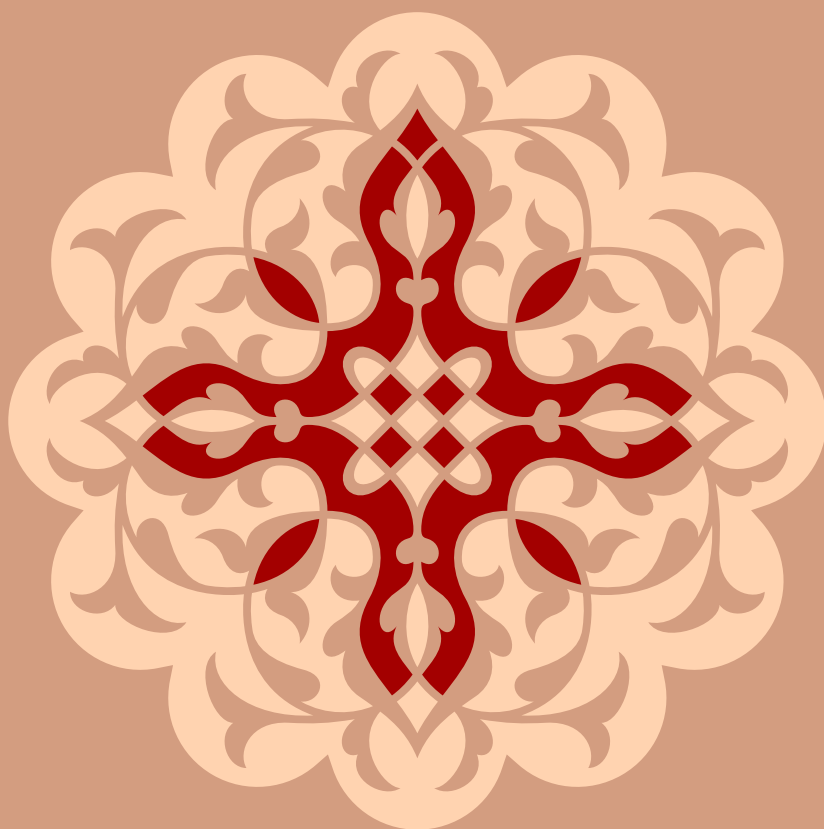

نگاهی گذرا به مراسم دهمین جشنواره

جشنواره علامه حلی

www.jhelli.ir